

Plymouth, Pa., 2 Vasario.

Jau buvo minėta, kad kongresas Suv. Valst. priėmė bilą apie apsunkinimą atėjimo į Suv. Valst. ir buvo minėta, kad kožnas ateivis turintis 16 metų amžiaus ir nemokantis skaityt nė raszyt kokioje nebuk kalboje — nebus įleidzemas į Ameriką. Tiesa tokia dar ne but taip bjauri, žiurint isz mus pusės, nės mus tautiečiai, norintieji atkeliauti į Ameriką priversti but iszmokt lietuvizškai skaityt ir raszyt ir atėją Amerikon greičiau galėtu pažinti lietuvystės reikalus galėdami skaityt lietuvizkus rasztus. Bet sztai 25 d. Sausio William E. Curtis, telegraphizskas korespondentas „Chicago Record“ isz Washingtono, praneszė, kad pataisos komitetas, kurio rankos na yra padūta nauja emigracijos bila, noris padaryti tokią pataisą:

„..... Kād kožnas emigrantas, idant butu priimtas į portus Suv. Valst., tur mokėti skaityt ir raszyt ar anglizskoje kalboje arba kalboje *vieszpatystės isz kokios emigrantas paeina*. Tai gi, jeigu lietuvis norėtu atkeliauti Amerikon — stojus naujai, virszminėtai pataisai — turėtu mokėt skaityt ir raszyt ne vien savo kalboje, bet ir maskolizskoje, jeigu jisai paeina isz Maskolijos, ir vokizskoje, jeigu paeitu isz Vokietijos. Tiesa tokia but bjauri ne vien jau apsunkinimu ateivystės, bet joje kyszoje taip gi begėdiszskas pagyrimas persekiotojų lietuvystės ir lietuvizskos kalbos, kartu taip gi ir visų tautų, kurios szia dien jau netur savo vieszpatizskos sylos ir jau rybose tos vieszpatystės, po kuria papūle, tur kėsti gana skaudų jungą. Žinome gana gerai, kad lietuvystė, kaip Maskolijoje taip lygei ir Vokietijoje yra baisei persekiojama, ir iszszadėk lietuviai

savo kalbos, — lietuvystė gula į grabą. Nors jau apie tai szia dien ne gal but nė mislies, bet didei yra bjauru kad szialis valnybės (Amerika) nor pritarti darbam usurpatorizskų valdžių, (prisisavinusių begėdiszškai ne vien vieszpatizską mus galę, bet ir paskutiniame laikia nenustojanczių vogti mus tautizskas ir dvasizskas tiesas), ir dėlei kurio intrigų drįsta laužiti tiasas valnybės.

Pasirodžius tam „Chicago Record“ 26 d. Sausio, lenkai republikonai isz m. Chicagos tūjaus iszsiuntė telegramą pas savo kongresmaną Stuboje p. George'a E. White, melddami kiek galint stengtis, kad tas neįvyktu.

— „Garso“ 4 num. p. P. Naujokaitis raszo, buk visai netikėtai, anglizskoje knigoje „History of the Middle Ages“ ketvirto spaudinimo, aptikęs žemlapį, ant kurio didelėm raidėm yra pažymėta Lietuva XVI amžiaus, kurios tada ru-bežiai siekė nū Baltiko iki Jūdujų marių. P. Naujokaitis sako, kad tą žemlapį buvo norėjas didesniam formate iszdūti savo kasztu, bet kada neturėjo gana pinigų ant iszdavimo keliūse tukstancziūse egzempliorių, tai pasikakino vien žinią padavęs. P. Naujokaitis sako, kad didei geistu, kad atsiradus didesniam skai-liui tautiečių su pinigais, taisai žemlapis butu atspaustas didesniam formate.

Žinoma, geisti, kad tas įvyktu, daugelis norės, bet ar iszsipildys tie geismai? Atspausti žemlapį nors tokiam formate, kaip žemlapis Suv. Valst. iszdūtas per Rand, McNally & Co. 1895 m., ant kurio prekė \$5 padėta, kasztūtu gana daug, o pirkikų kas zin kaip daug rastusi. Viena, kad pigei ne but galima pardūti (vis reiktu pardūti brangiau negu už \$5), o antra prikti tam, kuris pasikakit gal

tiktai vien matymu didelėm raidėm paraszą „Lietuva“, ne užsimokės ir ant galo nelabai toks norės pirkti. Jeigu szia dien ne daug dar kas mėgsta knigas skaityt, kurias daug pigiau galima įgauti ir skaityme galima rasti smagumą, tai kaip toks norės mokėt kelis dolerius už žemlapį ant kurio vien pažiūrėti bus gana. O ant galo, žemlapis ne gal but laikomas vien tikt kaipo namo papūszimas, bet mokslizskam pasinaudojimui, prie to butinai reikalingas yra paaizskinimas paczių vietų pažymėtų ant to žemlapio, t. y., tiesiog sakan, reikalinga geographija. Georaphijos Lietuvos dar neturim.

Visiems gerai žinomi p. J. Pauksztys, iszdūtojas „Vienybės“, gavo nominaciją ant peržiūrėtojo miesto knygų (auditor) ir p. S. Szakaliūnas ant miesto gaspadoriaus arba burdziaus. P. J. Pauksztys jau yra iszbuvęs tris metus peržiūrėtojum miesto knygų ir dabar neesant atsakantesnio vyro. antru kart gavo nominaciją ant tikieto citizen. Abudu sziaūdu mus tautiečiai, o ypacz p. J. Pauksztys, yra didei pagūdajami ne tikt nū lietuvių, lenkų ir slovākų, bet ir nū kit-tauczių, ir daugelyje atsitikimų jieszkoma rodos pas jųdu. Todėl, yra viltis, kad laikia rinkimų t. y. 16 d. szio Vasario mėn. bus daugumu balsų aprinkti ant urėdų, ant kurių gavo nominacijas.

Mus miesto lietuviai dziaugtis tur, turėdami tarp saves prakilnesnius tautiečius ir 16 d. szio mėn. kožnas privalo atidūti už jųdu balsą.

Isz Lietuvos.

Isz Suvalkų rėdybos.

Szioja gadyneja tarp lietuvių jau apsziai prasiplatines supratimas pelningumo ir nau-dingumo prekystės. Nekurie

iszreiszkia pasigailėjimą, kad lietuviai ne nori užsiimti prekysta ir amatais. Tokis užmėtinėjimas yra neteisingu. Bet paskutineme laike lietuviai stveresi atimti nū žydų nor tais dalis prekystos ir amatų, kuriais gali, nės negalima isz syk paveržti nū žydų viso to, kum jie valdo Lietuvoje per amžį. Pelningiausiu užsiēmimu dabar ant Lietuvos yra apēmimas visokių valdzios darbų, kaip tai: taisymai plentų, kelių, tiltų, budavoji-mai kas met naujei statomų kazermių ir tt. Po tam eina apēmimas dastatymo produktų reikalingų dėl kariumenės, kaip tai: dastatymai kareivijai miltų, mėsos, paszaro arkliams, malkų ir tt. Už viską valdzia apmoka daugiau kaip dusyk tiek už kiek paprastai tie daiktai perkami yra. Už tai czia patrotijimo niekad negali buti, reikia tikt su pelnu mokėti gražiai pasidalyti su valdzios urėdūjkais, kurie už viską padaro tokias augsztas prekes. Visas szitais pelningas profesijas varo žydai, musų žmonės da czia prieti negali, nės czia reikalinga daugelio pinigų, kurie užsistato valdziai kaipo kaucija, kad viskas teisingai ir laiku bus dastatoma. Bet sziaip jau prekysta užsiimanczių lietuvių turime gana daug. Turime po miestelius ir bažnytkaimus jau keliolika krautuvių kuriose prekiauja lietuviai su pusėtinu pasivedimu. O ką prekysta girių, kuri kitą kart dūdavo tiek pelno zydams jau dabar taip gi papūla į lietuvių rankas. Valdžia savo girias pardūda dabar mažom dalelėm ir dėl neturtėlių pardūda net po vieną medį, už tai czia be žydų tarpininkystės iszperka viską žmonės. O dabar ir didesnius gabalus privatiszkų girių bando pirkinėti susidėją į draugystę musų žmonės. Taip susidėją ukinjkai nupirko dabar dalį isz Mikalinės

majorato girios, ir nupirktus medžius patys pardavinės žmonėms. Gabalus girios minėto dvaro, pardūdamus kas met ant iszkirtimo, iki szių metų nupirkdavo žydai, o paskui su geru pelnu iszpardūdavo žmonėms. Giria toji (Szunskų valsčiaus, Senapilės pavieto) yra brangiai pardūdama, dėl to viena, kad ne toli pat miesto Senapilės, o antra, kad į ją važiuoja daug pirkti ukinikai begirinio Vilkaviszchio pav. arba taip vadinami laukinikai. Prie pirkimo tos girios susidėjo 5 ukinikai. Papiera ir Karpus P. Naujavos kaimo Szunskų vals. ir du broliai Pėstinikai Puskepurų kaimo, to pat vals. ir kokia ten parėjusi isz Amerikos su pinigais ypata. Uzmokėjo isz viso 4500 rub. Visi pirkikai dėjo po lygią dalį pinigų, ir pelną lygiai dalysis ant penkių dalių. Szimet pirkikai ant didelio pelno nesitiki, nės žydam darant konkurenciją, už girią mokėjo brangiai; pirko czia vien tikt dėl to, idant ne daleisti žydams nupirkus girią, taip sakant, lupti žmones, žydai už tai ir ne mažai keikia „gojust“, (taip vadina žydai lietuvius ir kittauczius), bet jeigu szitas pirkimas susidėjusių ukinikų szimet gerai nusiseks, tai tolesnem laikia sunku bus pirkime girių su mus žmonėmis žydams kovoti.

— Pravardė naujei atėjusio Senapilės ir Naumieschio pav. žandarų virszinjo Vonsecki o ne Žurávlev kaip pereitam numeryje per apsirikimą buvo praneszta. Naujei atsiųstasis virszinikas yra isz Varszavos. Jo tėvai, kaip galima dasimistyti, isz pravardės buvo tai lenkai katalikai priėmę pravoslaviją, bet apie budą paties virszinjo da nieko nežinia, eina tikt minimai.

— Iszdūtas nū caro ukazas, paliepentis pabaigti visūtinąsuraszymą ir suskaitymą žmonių visos imperijos iki 10 d. Va-

sario 1897 metų pagal naujos gadynės metskaitliaus.

— Varszavos jenarolas gubernatorius grovas Szuvalovas nesveikauja dėleito paliūsdūtas nū savo urėdo pagal pasipraszymą, su palikimu sąnariu Maskolijos ciosorystės rodos (gosudarstvenyj soviet). Toliaus caras paliūsdūdamas grovą Szuvalovą nū Varszavos jenaral-gubernatorystės urėdo, iszreiszkia apgalėjimą, kad Szuvalovas buvo paveikslingiausiu iszpildytoju jo paliepimu, iszdūdamu visados dėl pagerinimo huvio žmonių musų kraszto. Ne zinia apie kokius pagerinanczius buvį žmonių paliepimus czia kalba, nės apart paliūsdūdamo vagių ir žmogžudžių vieszpataujant Szuvalovui jokių kitų svarbių paliepimų ne buvo. Persekiojimas Lietuvystės ir stengimasi sumaskolinti lietuvius ir lenkus vis tas pats kaip ir pirmiau buvo, turbut, uždraudimą spaudos ir sumaskolinimą maskolių valdonai ir laiko už pagerinimą buvio žmonių.

— Per Naujus metus Kalvarijos dzekonas Zalenskas sakė asztrų pamokslą, nubaranti Kalvarijos parap. merginas už paleistuvravimą. Ne vienais metais ne buvo tiek prasiradusių merginų, kiek pabaigoje praėjusių metų. Tarp jų yra ir dukterų gana turtingų ukinikų.

— Žiema iki sziol vis buvo szalta, bet dabar oras biski suminksztėjo ir termometras rodo 1 szilumos.

Vardelis.

— Isz Alsėdzių, Telszių apsk., Kauno rėd. Sakoma yra kad velnes bijo kryžiaus; bet sziuose laikūse kryžiaus bijo ir stacziatikei; ne tikt patys bijo bet ir katalikus bando baidyti kryžiumi. Tai parodo atsitikimas Alsėdzių valsčiaus mokykloje. Jau yra zinoma nekuriems isz „Tėvy-

nės Sargo“ apie prikalmą per Alsėdziszkius katalikiszko kryžiaus valsčiaus mokykloje, bet, tikiu, kad daugumas dar ne yra girdėję kaip toliau kas nužiko. Tai-gi tikt klausykite. Liepos mėnesį mokytojas Mažeikis nuvažiavo pirmiau į Kauną o antgalo ir į Vilnių ir, nuėjas pas direkcijos virsziniką, taip prabilo: Didei didelį ir baugų Dievą savo katalikai prikale mano mokslainėje, negalima ten mokiti vaikus, nes tada pasirodyt reiktu, kad pravoslaunas yra nieko neiszmanantis; todėl asz apmisliau sziaip padaryti ir padūdu savo mislį Tamstom dėl patarimo ar atnetimo. Matot, antram gale, kur asz gyvenu, gana ruimingas kambaris, o jeigu reiktu dar daugiau vietos dėl mokytinių tai galima iszpjauti sieną gulemojo alkieviaus ir tada bus pakaktinai ruimo; anas gi galas, kur dabar buvo mokslainė, galės but dėl sudėjimo batvinių, koputų ir kitų daiktų; o taip-gi vaikai atsilankanti į mokyklą galės tenai savo virszutines drapanas pasikabjti ir tarbeles kuriose pietus atsinesza ateidami į mokslainę; o asz pats galėsiu buti szaliniam kambaryje, kuris prieina prie seno ir naujo mokslinyczios ruimo. Duris, jeiti į senąjį mokslinyczios ruimą, užkalsiu o iszpjausiu į naująjį, szį kambarį perdarysiu, tai vienam galėsiu buti, o kitam bus miegstubė sykiu su biblioteka (knjgynu), į pirmąjį kambarį padarysiu duris isz kuknios. Gerai tu sakai, — tarė direktorius; — už kasztus ir tavo buklumą kaipogi už daneszimus ir iszguldimą lietuviszkų laikraszčių bei kalendorių į maskoliszką kalbą gausi 100 rub. Kaip sumislyjo, taip ir padarė. Kada pirmą dieną Spaliaus mėn. su susirinko vaikai į senąją mokslainę, tai jisai liepė jiems iszeiti isz tos ir į naująją eiti. Vaikai ne norejo klausyti.

Tada mokytojas verste norejo jūs priversti ir pradėjo už plaukų bei ausų tampant varyti į naująją mokslainę. Vaikai, kur didesni, pasiprieszino. Mokytojas tada užpyko ir liepė eiti namon, kurie jo ne nor klausyti. Tai iszstarus, visi vaikai vienu urbu leidosi per duris. Mokytojas, matydamas tai, leidosi jūs vytis ir keletą susigrazino, bet kiti parbėgo namon. Jau szių daugiau tėvai nebleido mokytis. Dabar tiktai dvylika vaikų telanko mokslainę bet ir tie kas diena nyksta.

Neužilg buvo susirinkimas (skodas) ant kurio nutarė padūti skundą posrednikui, kad mokytojas be jų zinios pjausto sienas mokslinyczios namo ir vaikus szlektai mokina. Bet posrednikas atsakė, kad ne jo darbas, skuskites, girdi, direktoriui. Už keletos dienų atvaževo inspektorius, kuriam tapė apskustas mokytojas. Tulas ukinikas, kurio vaiką sumuszė mokytojas drąsiai kalbėjo inspektoriumi, kad dūtu kitą mokytoją, nes szis ne mokina tiktai kankina vaikus. Inspektorius prizadėjo atmainyti.

Alsėdzių žemaitis.

Isz Anglijos.

London, 15 Sausį 1897 m.

Daugeliui yra zinoma kad Anglijoj' yra daug lietuvių kaip dideliūse miestūse taip ir mažesniūse. Didesniūse miestūse yra visados daugiau, kaip tai Londone, Liverpool'yje, Leeds, Marchester, Glasgow ir kitūse. Daugumas yra tokių kurie norėdami į Ameriką nuvykti, o neturėdami gana pinigų, keliauja pirma Anglijon, ir czia tikisi, užsidirbę kiek, Amerikon vykkti; bet tankiausiai toki persirokūja ir įpūla į didžiausią vargą, nės darbą, o ypacziai musiszkiams, nemo-kantiems kalbos ir nei jokio kito darbo, kaip tiktai su spa-

tu bei kirviu, o ir dar nemoka jų nusitverti kaip reikiant labai sunku gauti. Ap-skritai imant sziamė laike veik visi darbinėjai yra perimti tikt didėleis uždarbais ir keliauja į didmiesčius. Musiszkiei yra visados statomi į paskutinę vietą su gyvūliais, nės nieko nemoka, apart savo pajiegų. Tai-gi tokie atvykę netiktai kad negauna darbo, bet ir vietos kur galėtu pragyventi; pinigų veik nei vienas neatsiveža, nės kitas vos isztenka ant kelionės tiktai. Tokie neapsimislyją ateiviai kenczia didžiausią skurdą, nės nieko neturi. Daugumas tokių rau-doja ir keikia savo neiszmintį; girdi, Lietuvoje bucziau bernavės arba ubagautėjęs, tai bucziau pavalgęs ir apsidengęs, o dabar isz bado reiks numirti. Isz tokių tankiausiai naudojasi lietuviszki zyda, ir kitas gerai pralobsta. Zydas tokį vargszą užtikęs nusiveda pas save ir nekuri laiką pamaitinęs suranda darbą, kuri tiktai gyvūlys gali atlikti, ir suderėjęs su darbdaviu tokį darbinį pakinko vietoje arklio, ir pats atima jo uždarbį, dūdamas darbinį ant nedėlios 4-6 szilingus. Szis dirba džiaugdamašis ir garbina geradėją zyda; isz bėdos žmogus ne ką darys, bet kartais po kelis mėnesius zydui taip dirba, nės nieko nežino kad jis jo uždarbį atima, mislydamas kad bedarbės laike negalima daugiau gauti, ir gana iszbadėjus jau, gali nors pusbadžiai pramisti.

Lietuviai Anglijoj' yra nupūlę tautiszkiei, doriszkiei ir dvasiszkiei. Apie tautystę nieko nežino, nės nėra kam pažadyti prieš to, o budami dar Lietuvoje ir nieko apie tai negirdėjo. Apie laikraszečių ir knygų skaitymą nieko neboja, kur galėtu apsiszvesti ir neiszleisti sunkiai uždirtbą graszį. Draugyszečių nei jokios neturi, kur pasigelbėtu ligoje

ir mirus. Pereitą metą buvo jau susitvėrusi viena „Liet. darbinų“ draugystė, bet virszinikas kasą, pasiglemzė ir vėl viskas suiro. Kurie nū seniau jau czia gyvena, ir nekiek yra apsipažinę su sanlygomis szio kraszto, žusta isztvirkime ir girtūklystėje, nės tiktai tame jie randa savo pasilinksmini-mą. Apie dvasiszkus reikalus nėra nei kalbos. Nei vieno nėra lietuviszko kunigo, o prieš svetimtauczių neina, jiems to tiktai ir reikia; kiti po 5-10 metų iszpažinties nėra atlikę. Pirm 5 metų, buvo prasimokinęs nekiek lietuviszkiei jezavitas kun. Lassbergis, su kuriūm ką nesusisznekėjo tai susirodė, bet ir tas 1895 iszvažiavo kas zin kur. Kad butų geras lietuvisz – tėvynainis kunigas, tai daug gero padarytu czionai, suorganizūtu sziek tiek lietuvisz ir paplėstu tarp jų apszvietimą, praplatindamas laikraszečius ir knigas. Ant vietos kunigas negalėtu iszbuti, bet turėtu vis keliauti ir jieszkoti lietuvių, iszklydusių po visą Angliją ir Skotiją. Girdėti kad yra jau daug lietuviszkių kunigų Amerikoje ir dar vis kiti rengiasi isz Lietuvos vaziūti nės esą daug parap. be kunigų. Kunigų kaip ir žmonių mislis yra tiktai pinigų prisipelnyti ir ten visi plaukia kur auksinių verszių daugiau gauti gali. Anglijoj' kunigams nereiktu dar basiems vaikszezioti. Parapijas galėtu uždėti Londone, Liverpool'yje, Manchester'yje ir kitur. Tukstanczių žinoma, gal ir nesusikrautų, bet badu ir nenumirtu, nės mūsų liet. kunigai kiekvienas moka ir lenkiszkiei, tokiu budu ir lenkų dvasiszkus reikalus galėtu atlikti, nės jie ir lyg avys iszkrikę. Pirm kelių metų buvo vienas lenkiszkas kunigas Bronikowski's sutvėręs liet.-lenkiszką parapiją Silvertown dalyje, kur daugiausia yra apgyventa lietuvių, lenkų ir zy-

dų, bet nabagui nepasisekė; jis vienas buvo gaspadorium ir gaspadine parapijos, nuėjęs vieną sykį ant arklinių lenkynių, visą turtą parapijos prakiszo ir pats iszdulkėjo.

Petras Lietuvnikas.

Isz Kitur.

Suvienytos Valstijos.

— *Washington, D. C.* 24 Sausio. Užgyrus kongresui, prezidentas perstatė suraszą tų amerikonių ant Kubos, kurių turtus panaikino ispanai. Jie reikalauja atlyginimo už skriaudas. Suma, kokios jie reikalauja, isznesza \$10,000,000.

— *New Yorkas, N. Y.* 25 Sausio. Junta kubaniszka atlaikė laiszką jen. Calixto Garcia, raszta isz Santiago de Cuba. Garcia sako, kad ispanai neiszdrįs įeiti į tą provinciją pakol neturės 8,000 kareivių. Toliau autorius to laiszko sako, kad jau neilgai trauksis karė ant Kubos, nės ispanai neįjies ant ilgiau prieszintis kubiecziam.

— Isz Buenos Ayres, isz Brazilijos praneszė 25 d. pe-reito Sausio į „Heraldą“, kad valstijoje Bahia pakilo revoliucija priesz valdžią. Tą pat dieną buvo susirėmimas tarp revoliucionistų ir randavos kariumenės. Isz abiejų pusių krito suvirsz 250 negyvais ir suzeistų buvo arti 300. Randas sako, kad revoliuciją pakėlė monarkistai, kurie nor pagriauti dabartinį republikoniszką randą Brazilijos.

— *Alhany, N. Y.* 28 Sausio. Nauji komisoriai valstijos, dėl užziuros kalinių, perstatė vakar legislaturai savo nūmonę, kad koznas pavietas tur rupintis apie savo kalinius ir dūti jiems atsakantį užsiemimą. Iki sziol tuli pavietai siuntė savo kalinius į kitus

pavietus ir už užlaikymą tų turėjo mokėt. Tokiu budu pavietas turėjo suvis bereikalingus kasztus. Kad kaliniai ne but sunkinimu kitų ukėšų, jie tur užsidirtbti sav patys maistą. Užziura kalinių tur rupintis dūt tokį darbą, kad kalinys atbaigęs sėdėti paskirtą laiką bausmės, iszėjęs mokėtų kokį darbą ir tada galėtu sav užsilaikymą turēt. Kaliniai ne tur but kan kinami per daug. — Yra ir dar daugiau patėmijimų, kuriūs komisoriai siulo legislaturai ant apsvarstymo.

— *Key West, Fla.* 25 d. Sausio. Isz Havannos daėjo žinia, kad kubiecziai po vadovyste pulkoriaus Hernandezzo užėmė miestelį Pelanos, gulin-tį pietinėje dalyje prov. Havanna. Miestelis tasai skaito 1000 gyventojų ir buvo gerai apdruktas. Įgulės buvo 600 kareivių. Kubiecziai, skaitliuje 500, su riksmu „Lai gyvūja valna Kuba“, užpūlė ant to miestelio dienoje varduvių karaliaus Ispanijos Alfonso ir pirm negu ispanai spėjo susiprasti, kubiecziai pasveikino jūs szuviais. Ispanai kulvir-cziais spruko isz miestelio, o paskui jūs vijo kubiecziai net iki Cajao. Daugelį ispanų kubiecziai pakrėtė.

Į rankas kubieczzių teko 1400 karabinų, viena puszka, \$1000 auksu ir \$5000 popieriniūse, didelė daugybė amunicijos ir popierių prigulinezių ispaniszkam komisariatui.

— Keliaunįkai, pribuvę 27 d. Sausio ant garlaivio „Olivette“, danesza, kad Gonzalo Moreno, vienas isz prakilnesnių ukėšų provinc. Puerto Principe, bulmistras miesto ir buvęs pulkoriumi maisztinįkų isz paskutinės 10 metinės karės, prisidėjo dabar prie kubieczzių, nės jam labai įsiprik-lino ispaniszkos valdžios darbai. Keletas ispaniszkių vadų taip gi perėjo ant kubieczzių pusės.

— *Sausio 28 d.*, nakties laikia Mayia Rodriguez, vadas kubiečių prov. Havanna nū laiko kada Aguirres mirė, persilaužė per trocha su stipria pajiega ir įėjo į prov. Pinar del Rio. Szeme žygije jam gelbėjo jen. Ruis Rivera, kuris, po Maceo myrio, yra vadu prov. Havanna.

Tūjaus po įsilaužimo Rodriguezo į prov. Pinar del Rio jen. Rivera su 500 kubiečių persilaužė per trochą arti Mariel, ir vėl apėmė vadovyste ant kubiečių prov. Havanna.

— *Sausio 29 d.* iszryto, kada 200 ispanų važevo trukiū, kubiečiai buvo padėją dinamito po tiltu ant Ocegvera, arti Nanjus ir iszneszė trukį į padanges. Inžinierius, kurikas ir 24 ispanai krito ant vietos negyvi; 39 ispanai, konduktorius ir brakemanas smarkiai suzeisti. Kiti ispanai buvo pasveikinti szuviais ir veik visi užszauti. Daėjus žiniai apie tai į Artemisą, užmuszti ir suzeisti tapė parvežti į Havanną.

Provincijoje Havanna kubiečiai tą pat naktį sudegino miestus: Cruz, Piedra, Bacuranao ir Neuva Pasz. Szie visi miestai yra arti m. Havannos. Visūse tūse miestūse buvo ispanizkos įgulės, bet nestengė prieszintis kubiečiam. Tą pat naktį kubiečiai vėtravojo miestą Guanabacoa, užmuszė 12 ispanų ir apie tiek namų sudegino.

— *Londonas.* 24 Sausio. Nauji įstatai, kas link kareivystės Belgijoje iszszaukė didį sujudimą. Pagal tūs įstatus, koznas pabaigęs 19 metų tur iszbuti 8 metus kareivystės tarnystėje, isz szio laiko tarnystės dvi treczias dalis galės praleisti ant pasilsių nebudas rindoje. Vienas skirsnys isz tų įstatų garsina, kad koznas, turintys eiti kariumenėn, gal į savo vietą kitą pasamdy-

ti, jeigu patsai nenorėtu eiti. Pasirement ant to turtingi jaunikaicziai galės but liūsi nū kareivystės ir kariumenė turės susidėti vien tikt isz neturtėlių. Pasirodžius tam, tūjaus kilo balsai neuzkantos isz neturtingosios lūmos ir praneszta randui, kad rengemas sūkalbis virszui Kurio stovi socialistai. Darbinikiszki susivienijimai prizadėjo jūs paremti. Randas isz savo pusės stengesi priesz elgtis.

— Isz Bombajaus daeina žinios, kad dzuma daug smarkiau siauczia, negu urėdinikai apie tai pranesza. Liga sziplatinasi po visas provincijas Indijū, ir net persikėlė jau ir ant salos Formoza, kuri dabar priguli Japonijai.

— *Petropilė.* 24 Sausio. Grovas Muravjevus naujai užtvirtitas ministras užrubežinių reikalų Rosijos iszvažiavo į Vokietiją. 28 d. Sausio pribuvo į Prancuziją. Mieris jo kelionės nėra gerai žinomas.

— *Roma.* 25 d. Sausio. Markiz'as Rudini, prezidentas Italijos ministrų, iszsiuntė savo sunų į Londoną privatiszškai pas lordą Salisbury. Mieriu tos jo misijos sakoma esą laukimas pagelbos nū Anglijos dėl iszvalnyjimo italizsko karizsko garnizono Kassaloje.

— *Massova.* 28 d. Sausio. Isz Agordato atlaikyta žinia, kad Dervisziai, kurie, kaip buvo mislijama, traukti turėjo ant Agordato, paliko savo įgulės abazą ties Amideb ir traukesi linkon Aimoasy. Paskui jūs veja draugaujanti Valakam tenbuviai. Apart to, kaip danesza, nė aplinkinėse Kassalos nėra Derviszių ir dėlto praneszta žinia, kad Rudini, valakizskas prezidentų ministeris laukęs pagelbos nū Anglijos — yra neteisinga. Iszsiuntimas per Rudini savo sunaus pas lordą Salisbury tur turėt kitokį mierį.

Dalis darbu.

— *Milwaukee, Ill.* 24 Sausio. Kompanija „Illinois Steel“ apreiszė savo darbinikam, kad nū panedėlio uzdarovisas savo dirbtuves Milwaukee. Tokiu budu suvirsz 600 darbinikų liks be darbo.

— *Washington, D. C.* 24 Sausio. Amerikonizskas konsulis Bell isz miesto Sidney Australijoje praneszė, kad Amerika daug pelno gal turėt pristatant apautuvus į Australiją, nės akczyzės (mokesztes ant įvezamų daiktų) nėra uzdėta nū Australijos rando, o reikalauti apautuvų labai daug reikalauja.

— *Leadville, Col.* 25 Sausio. Ant mitingo daugelis isz kalnakasių nutarė neklausyti savo vadų ir rupintis taisykytis su darbdaviais. Strikas, turbut, pasibaigs.

Isz lietuviszku dirvu Amerikoje

— *Elizabeth, N. J.* Daugel turėjom vargo pakol stengėm pastatyt savo locną bažnyčią. Vienok, ant nieko nebojom, tikėdamasi, kad pastaczius savo locną bažnyčią ir parsikvietus lietuviszką kunįgą greicziau galėsim susiartiti ir drutesniu sutikmės rysziū susiriszti. Jau yvairus vaidai, pesztynės bei lankymai teisdarystės vietų tarp pasidarė tankus, kad net priklū buvo girdėti apie tai. Tikt, sakėme, kaip ateis kunigas ir isz tars graudenimo žodį apsisostas viskas nors szventomis dienomis.

Teisybė, isz pradzios, pradėjus kunigui isz sakyklos peikti už szlektus darbus, ir buvo ne kiek tas visas apsisotojas; nevienas, ką pirma ir szventa diena sėdėdavo namieje ir gerdavo, kaip sakėsi, „rudį“ už mocziutės Lietuvossveikatą, pradėjo atsilankyt į bažnyčią ir nors miszių laike

pertraukdavo savo „paprastus“ darbus. Bet iszėją isz bažnyczios ir vėl grįzta prie senovės ir susirinkę į karczemas atprovinėja tikrai pekliszkas orgijas. Nesakau, kad isz bažnyczios parėjus ne but galima iszsgert stiklą kitą alaus; bet kam kelti tokius riksmus ir ant galo skambėti viens kitam galvas. Galima, mą rodos, ir iszsgerti, tiktai su iszminczia. Ystabu, kad tarp savės vaidijasi ir peszasi, o jeigu koks svetimtautis uzkabina, tai nors lietuvių but ir deszimts priesz vieną, visi tyli ir dūdas skriausti save, kartais labai neteisingai. Nenoriu, vienok, czion kurstyti lietuvius eiti priesz svetimtauczius su kumszcziomis. Kam to; kad iszmingu žodziu ir geru sutarimu didesnio skaitliaus, galima paliept uzdaryti burną svetimtaucziui begėdiszškai atsiliepenzciui priesz mus. Kad prie tokio sutarimo mes galėtume prieti, tai matyt, kad tuli isz mus diei mėgstą iszvien szį tą veikti. Szitai, iszbarus nepersenei klebonui kauniszkius, — nors nelabai teisingai, — kurių mus mieste pusėtinais randasi, už jų tingėjimą pasidarbūt parapijos ir tautos reikalūse, tūjaus susitarė arti szeszolioka isz tų ir sudėją po kelioliką dolerių uzdėjo krantuvę valgomų daiktų. Bėda bet, kad tarp jų nesirado kiek daugiau suprantanczio apie business reikalą ir dėlto isz to jų, po teisybei, gana puikaus darbo nėra jokios naudos, nės tokių krautuvų laikomų per lietuvius ir daugiau yra. Jeigu nors viens isz tokių but kada skaites kokį lietuviszką rasztą ir but gilei pamislyjas, kaip nedailu yra skriausti nors kūm savo brolij, kas taip tankei skamba mūsų laikraszcziūse, tai, beabejonės, nebut nei taip darę, bet but rupiniesi szelpti savo brolij kaip galint ir, kad paveržti nū svetimtauczių kokį užsiėmimą, but pa-

sirodavoja su vienu ar kitu kiek daugiau apie vertimosi reikalą numananciu ir tada stvėresi už darbo.

Nemislyju, kad šiūs žodžius nors vienas palaikys už pikta ir panorės atmonyti mą. Asz kalbu teisybę, kalbu ką ma tau ir suprantu, nemislydamas nei kiek vienus teisinti o kitus bausti, — žinau, kad nubarimo mano nei vienas nepaklausys; bet rustu mą, kad mes dar iki sziolei negalime tiek proto įgauti ir paliauti tarp savės nesutikimus kėlę, su dide skriauda dėl mūsų paczių. Nekartą esu girdėjas kaip tulas, turėdamas kokį piktumą ant kito savo brolio, o ant galo ir be jokio piktumo, tiktai kad vienas kuris yra apszauktas, visai neteisingai, — net gėda ir sakyt — bedieviu, ir tasai tur kokį darbą, tai bėgioja ir prikalbinėja bei kyszius dūda bosam kad tiktai neužkencze ma žmogysta but paszalinta nū darbo ir jisai pats galētu tą vietą užinti. Kur gi protas tokio žmogaus? Kur dingo meilė artymo — jo brolio isz jo szirdies? Gėda. Imkie tautietii skaityt lietuviszką rasztą, tai pamatysi ar teisingai tu ant jo žiuri kaipo ant bedievio ar ne. Neklausyk piktalieziuvio, nės tasai melagystę kalba, bet stengkis patsai persitikrėti. Saugokis neteisingo garbės plėzimo bei skriaudimo savo artymo.

Lietuvys.

— *Grand Rapids, Mich.* Gyvenimas sunkus. Mōkestis už darbą numazjta. Už kurį darbą pirm prezidentiszkų votų mokėjo po \$1,50, dabar moka tiktai po \$1,25, o už kurį pirma mokėjo po \$1 dabar tiktai 90c. Todėl kurie mislytu kelianti į mus apygardas, nerodyciau, nės iszgyvenimas sunkus, kadan gi maistiszki produktai gana brangus, sulyginant su dienos uzdarbiu. Jau ne vienas, atvykęs į mus apygardas, pamates kaip czion

darbai einasi, pabėgo; tiktai mes keletas lietuvių budami su pamilijomis turime likti ant vietos ir neszi visą skurdą.

Turbut, kad taip blogi laikai atsirado dėlto daugelis dykadūnių arba teisingiau pasakius — vagių, kurie tykoja kad ką apiplėszt ir sunkei uzdirbtą centą atimt.

Taip pora sąvaiczių atgal įsilaužė keletas nenaudėlių į sklepa tulo saliuņiko ir daugel žmogui iszkados padarė. Saliuņikas tasai paszaukė policmanus, bet vagiliai, turėdami revolverius nenorėjo pasidūti, ir tiktai paszaukus daugiau policmanų tapė paimti; bet ką iszkados pridarė, tai niekas saliuņikui neatlygino.

Žiema pas mus gana szalta; sniego bus į dvi pėdas storio. Nors anglių pas mus nelabai galima gauti, bet dėlto vis szalczio nereikia kęsti, nės malkų, esant daug girių, turime pakaktinai.

A. Sedor.

— *Philadelphia, Pa.* Ant susirinkimo Liet. palitik. Independent Clubas d. 21 Sausio nutarėm uždėt vakarinę mokslainę klubo salėj; mokslainę galės lankyti ir neprigulinti į klubą, su užmokescziu tik po 15 c. ant sąvaitės. Mokytojum mūsų mokslainės yra Dr. J. Margaitis. D-ras Marg. pabaigė medicinos Universitetą Baltimorėje Md; dabar norėdamas pasilikti Pennsylvanijos Valstijoje lanko dar medicinos Colegia Philad. pakol iszdūs egzamina, pagal tiesas, szios valstijos. Tokiu budu Clubas jau tur mokslainę, o Dr. M. pagelbą isz Cliubo.

Knjgas gavom isz miesto.

Lanko mokslainę 43 lietuviiai.

— Jau ir pas mus tveresi kupa „Tėv. Myletojų“ draug. nors isz mažo pulkelio gerų tėvynainių.

— „Susiv.“ kupa stovi tvirtai, nors ne mažai vargo turim

paneszt komitetas, nės sąnariai iszkrikę po didelį miestą. Beveik visi sąnariai užsimokėjo posmertines ir metinę ant szių metų.

— Ne pro szalį bus paminėt apie mūsų tautietį S. Masickį artistą ir mehaniką mandolinų, benjo, smuikių ir kitokių muzikaliszku instrumentų. Mes galim pasigirt savo Masickiu taip kaip Brooklyn'e liet. giedorių mokytojum L. Ereminu. — S. M. yra perdėtinu dirbtuvės muz. instrumentų, ir nesiranda tokio, kuris galėtų konkuravot su jūm Philad. — S. Masickas gavo iszsilavinimus Latvijoje; tai kalba latviszkai ir vokiszkai.

V. Ambrozevicia.

— *Thorp, Wis.* Mūsų apielinkeje yra nedaug lietuvių ir visi yra farmeriai. Į 13 yra apšvedusių ir antra tiek viengungių. Turi savo draugystės kromą isz kurio visi, o ir kiti susiedai, ima jame gau namus daiktus. Turtingo nei vieno nėra, nės visi naujai pradėję gyventi, turi viską dar taisyti. Miszko nekiek iszskirtę, turi tiek žemės kad gali sav maisto ganėtinai pasigaminti. Bet kiti neturi dar ukei reikalingų padarų ir gyvūlių. Atlikdami nū kitų darbų, kerta miszkus ir degina taisydami dirvas. Veik visi yra isz Chicagos. Girdėdami dabar nū likusių draugų, kokia bėda yra Chicagoj, jie dziaugesi kad turi savo bakes ir maisto į vales. Žemė yra gana derli ir viskas auga, nės nū amzių gal, czia nebuta žmogaus. Laukai nekalmūti ir nūtakus, per ką yra labai gerai farmeriams. Yra czia dar daugybės farmų ant pardavimo. Jei kas meilytu farmą įgyti, teatsiszaukia rodos reikale pas: Igną Vaitkeviczių & Co. Thorp Wis.

Nors czia nedaug lietuvių yra, bet ir tie patys yra arti tautiszko myrio. Laikraszczių

neskaito nei jokių, sakydami, kad ir jų tėvai neskaitę. Didžiausia dalis yra sulenkėjusi, už vis „bajorai“ isz Kauno red.; namieje kalba tiktai lenkiszka, kurių kalbą girdėdamas turi tankiai nusijūkti, nės lenkiszka kalbėdami daug žodžių nežino kaip lenkiszka pasakyti, tai sako lietuviszka. Viens toks sulenkėjęs ir nekados lietuviszka nekaltas, nežino kaip szakalys lenk. vadinasi, dėlto vadina jį lietuviszka „szakal“ (lenk. polano). Szakalys arba szakgalys, yra tai szakos galas, kurenimui paskirtas, dėl lengvesnio isztarimo yra „g“ iszkritusi (iszmesta) ir vadina szakalys. Vaikus draudžiant, sako: „przesztań bo dostanesz dirzem“ ir tt.

Dvasiszkūse reikalūse eina iszviea su lenkais, nės lenkų yra į 120 szejmynų. Bažnyczia yra kompanijos pastatyta, kunjgas atvaziūja kartą ant mėnesio tiktai, kunjgui už atvaziavimą moka po \$30. Su kunjgu ergeliūjasi kaip ir kiti lenkai. Vienas lenkas davė savo silpną kudikį vietiniam vokreczių kunjgui apkriksztyti, už tai kunjgas jam atėmė, kaipo parapijono, balsą. Už tą yra sujudę visi lenkai. Lenkai yra isz Gudijos, Galicijos ir Poznaniaus.

Lietuviai czionai turėjo uždėję „Susivienijimo“ kupa, bet posmertinių nemokėjo; dabar ant galo susiėjo daug pinigų kartu užmokėti, ir pasunko; per ką kupa isziro. Prie „Sus.“ norėtu prigulėti, bet pareigas vengia iszpildyti.

Mikolainis.

Padekavone.

Worcester, Mass.

Per garbingą laikrasztį „Vie.“ siuncziu szirdingą acziu p. A. Olszevskiui, iszdūtoju laikraszczio „Lietuva“, už dovaną \$25, kurią apturėjau, atmines kiek elektoriszkų balsų gavo McKinley.

Asz ne buvau „Lietuvos“ abonentu, vienok p. Olszevskis pasirupino manę atjieszkoti ir paskirtą dovaną man pilnai prisintė.

Linkiu, isz szirdies, sulaukti p. Olszevskiui ilgų metų ir ant kitų prezidentiszkų rinkimų suteikti vėl kuriam kokią dovaną.

Su giliausia gūlone dėl p. A. Olszevskio pasilieku

A. Rinkevicze.

Na ir vel klausymas.

„Garse“ 3 mun. pasirodė aimanūjentis straipsnis „Ar taip gali buti?“, kureme, man iszrodo „Garsas“ lygiszsvajonėssapnų pabudęs, aplink savę apsidairęs, jokios kaltės ant savęs nematydamas, pats savęs klausė: kas czion darosi? kam toji „Vien.“ talpina Pelėdos „Peržvalgą“? Ką tikt ne verkdamas autorius to straipsnio p. Zet. puryje ant Pelėdos bukjam truksta penktos klepkos, jog raszydamas „Peržvalgą“ traukęs net ir isz kitų laikraszczių apie pp. Skeptikų ir Pesimistų szlykszczius pasiėlgimus, kuriūs reikėtų p. Pelėdai pridengt karaliszku rubu (ploszcziūm), o buk niekūm nekaltą „Garsą“ baras ir tt., ir ant elektriszkos kresės sodina. Jeigu „Garsas“ nesijaucze jokios kaltės, tai-gi drjstu klausit p. Zet. dėl ko stojus red. „Garsas“ kun. Milukui, pasirodė tiek tulzies iszliejimo, idant paverzt „Vien.“ skaitytojus ir korespondentus, taip Amerikoje, kaip ir Lietuvoj? Nesipurtyk; turiu darodytus. Dėl ko iszlindo p. Skeptikas su savo kronika peikdamas „Vien.“ raszėjus, projektų davėjus, tvertojus dr. „Tėv.Myl.“ ir paspirt norėjo visus sądarbinikus „Vien.“ – kaip jisai sakė – tik mokslo lyztelejusius. Ar jau apie tai užmirszot? O-gi kam tos slaptos kun. draugystės? kam tie slapti mitingai? kam tie konzervatyviszcai spen-

dzemi tinklai ant savo tautiecių — dūndavių? Kam tie vaidai parapijiniai? Juk parapijos kun. algas ne mažas moką ir dar su priedu! O gal tai vis dėl meilės Dievo ir artymo; ar gal dėl meilės tėvynei? Ar taip gali buti?? meldžiu dar kartą pono Zet pauszkiuti. Ar galim ilgiaus žiūrēt ant tokių papiktinimo darbų ir jų dangstyt? Ar dar reikalaujet geresnių faktų ir teisybės? Mus kunigai (vedime parapijų) pėda į pėdą seka lenkiszkus kun. Amer. Lenkiszki dėkōnai Amer., plėszdami, be malonės, savo aveles, pasiliko milijonieriais, o savo žmones teisybės jieszkanczius įgramzdino į toki purvyną, kad dabar Amerikonai laiko lenkus už puslaukinius maisztinikus! Mes taip nesidūsime.

Toliaus p. Zet giresi jog kn. visame pirmutinei darbūjesi, „ana, sako, ant seimo Shenandoah kunigai ne tikt nesiprieszino Emigrantų namui, bet pirmi tą klausymą pajudino, pavardžiui kun. Kaulakis...“ Na ar ne puikus pasidarbavimas mūsų kunigų! Emig. namas jau stovi! Pavardžiui kun. Kaulakis... nemažai truso padėjo savo užmanymą remdami! Drysk ir iszlyst tu man su tokia kritika. Jeigu p. Zet giresi kun. užmanymais, tai asz paaiszkjisiu, isz kur pradžia paeina užmanymo Emig. namo.

Taip buvo: kun. Kaulakis, važinėdamas Brooklyn'e pas lenkiszkus kun. (norėdamas gaut lietuviszką parap.) atsilankė ir pas tulus lietuvius, ir susipažino su p. J. Giegznu; tas, vietoj parodymo parapijos, pradėjo sznekēt apie reikalingumą Emigrantų namo.

Tai-gi pirmutinis užmanymas Emig. namo paeina isz Brooklyno. Ir p. Giegznas jau nemažai darbavosi tame remdamas savo užmanymą. O kas garbę savinosi!?

Ant galo pōnas Zet naudojosi isztrauka isz Shekspiro, kurioj' nurodo savo veidmainingumą kaip ant zerkolo. Sako: *nė noriu vest polemikos su tokiais vienpusiszkais ir serganczeis ant draugiszko daltonizmo žmonėmis, kokiu pasirodo p. Pelėda*... ir gązdjdamas Pelėdą daugiau nekliudj p. Zet, perszoko net į trečią aktą „Othello“ ir pasinaudoje Jago žodžius „kas man vage“ ir t. t. (vietoj' sakyt „ir nuvargino isz tikro manę“ ir t. t.) Matyt, kad p. Z. ne nori statyt savę akise svieto vargūliu, dėlto ir perkeitė paskutinius žodžius pagal savo nūmonę.

Užmirszo p. Zet., kad tūs žodžius Jago kalba ne su geramisle, tiktai isz pavydėjimo; apkaltydamas nekaltai pacę murino (Othello) priesz jos vyrą. O kas to ne žino jog Jago buvo didžiauses pikta dėjas ir melagis.

Isztikro, p. Zet, prisidengdamas su Jago žodžiais, trotije garbę tarpe visūmenės, kaip kad „Cassio“ per bicziūlystę Jago patrotijo koje; „Roderigo“ perlus, pinigūs ir gyvastj, „Emilije“ ir nekaltą „Dezdemona“ pūlė aukomis savo vyrų; o ant galo „Othello“ atėmė pats sav gyvastj, o vis per tą, kurio žodžiais pasidiziūje p. Zet.

Buk kaip ne buk, bet man rodosi kad p. Zet. filiozofiszkai kalba į p. Pelėdą „su Kristaus paveisklu rankoj' ir visu svietiniu godumu szirdyje,“ kaip Schilleris raszo. *Dzukas.*

Užmanymas.

Skaitant „Vienybę“ ir „Garsą“ nė nesinori jau žlibinėti į polemikas su kunigais apie jų darbus, tą kasdieninę dūną. Pagal mano mislį neverta užimti visai vietą laikrasztyje. Jau jų neismokysi. Antsvieto nerasi tokio, kuris tinginaudamas gyvena isz svetimo

prakaito, nenorėtų dar garbės. Mums kunigų gyvenimas yra gana pažjstamas ir be apraszymų, nės jie su mumis gyvena. Reikalauti nū jų nieko nereikalaukime, nės kurie papratę yra imti, tie niekad os nedūda ir ne dūs. Kad pas mus nėra altruistų, tą visi matome, nės visi veik egoizmo apimti yra. Mes dziaugemės veik tikt su mūsų darbais po laikraszczius, bet gyvumo jų nematyti niekame. Ar-gi negeriaus butu suvis nieko apie kun. netalpinti? matant kad tas jiems yra nemalonu. Jie juk toki pat Jievos sunus kaip ir visi, ir turi savo silpnybes; dėlto, kaipo savo broliams turime atleisti. Jie ant savo apsigynimo yra ir organus įsitaisę, ir tas jiems ne menkai kasztūja. „Garsas“ teisingai pasakė, jog tokiems autoriams — kurie apie kun. raszo — kunigai, garbės nesuteiks. Viskas tikt su laiku nusidūda; tai gi su kantrybe palukėkime dar, kol žmonės susipras, o tada ir jie pasitaisys. Matome kad sziaūdien jau viskas kitaip yra negu buvo pirm 10 metų, tai-gi ateitė dar greicziaus keisis.

Philantropas.

Peržvalga.

„Lietuva“ num. 2 raszo apie „Emigrantų namą“ kuris yra neatbutinai reikalingas. Apie tai savo laiku „Vien.“ buvo gana placziai kalbėta ir raginta prie dėjimo pinigų (aukų). Bet jeigu visi mūsų užmanymai turės tokį pasiekimą kaipo „Emigrantų namas“, tai neilgai trukus ir mes patys isznyksime kaip žydo bitės. Pakilus tam klausymui, kilo tūjaus paskalos, kad rinkėjai pinigų nori sav kiszenius prisipilti. Pati „Vienybė“, kuri taip daug raszė apie reikalingumą emigr. namo, ant patarimo tulo kunigo X. pati pirmiausiai užprotestavojo, kad užmanytojai nori kiszenius

prisipilti. Buvo mėginta aukas rinkti, bet nepasisekė. Vieni atsisakė neturį pinigų; antri sakė, mes atkeliavome, atkeliaus ir kiti; tretį, kurie butu-galėję menkiausiai dešimtinę iszmesti, tai susigavę rinkėją norėjo jam kailį išdirbti, sakydami: dar grino-rius, o mus senus amerikonus mokys; bet kad jie gerdami snekėti pradeda, tai trunka visa nedėle kol jie savo snek-tą pabaigia, nemiega nei nak-timis, ir menkai, menkai 15-20 dol. pragere. „Sus.“ prezid-entas buvojo New Yorke ir viską gerai ištyręs ragino ku-nių prezidentą ir kitus, kad nors vieno mėnesio „bergždžius jėmimus“, anot Mikolainio pa-aukautų ant emigr. namo. Už-ėjus pas kun. Burbą rinkėjui aukų, pasakė: „kad mes ku-nijai ką nenutarsime, o jus užmanymai tai niekai“ ir nei-cento nedavė. Plymouth baž-nyčioje tapo prikalto dėžės (baksukai), bet pasirodė ir jos nekenciamos, nės tapo nu-plėszti užraszai, ant ko yra tie pinigai renkami, ir kiek įplau-kė į tūs baksukus nieko negir-dėti. Raktai nū dėžių yra pas kun. Burbą. Pagal 7 num. „Tėvynės“ P. Mikolainis su-rinko Plymouth \$8,95. Kun. Kaupas Wilkes Barre suko-лектavojo nū parapijonų \$9,00. „Susiv.“ paskyrė \$100, tai vi-su labu yra \$117,95. Kiek susiriko ant „Sus.“ seimo, teatro ir balius, dar ir szią-dien nieko nežine. Pauksztį už raginimą kunijų daryti bažnyčioje kolektas, „Garsas“ iszvadino gundytoju. Tokios tai yra pasekmės plaukimo aukų.

„Tėvynės Sargas“ num. 9 raszo apie judoszystes Lietu-voje. Vieną kartą atvyko į Sedą liet. knijų perkupczius su vežimu knijų ir laikrasz-czių net už 400 rubl. ir įsipra-szė pas vieną ukinįką nakny-nėn. Jo susiedas apie tai pa-tyręs, praneszė žandarams, szi-

atlėkė ir rado pas aną ukinį-ką pilną vežimą liet. knijų. Tokius judoszius „T. S.“ grau-dena kad negaus iszriszimo ir pražudys duszią. Czia iszri-szimas ir duszia nieko negel-bės užbėgti judoszyszei; reikia imtis už „inkvizicijos“ pažen-klinant judoszių kad jį visas svietas pažintu ir apgarsinti laikraszczziūse kad nū tokio vi-si szalintusi kaipo nū pikt-cziausios ligos.

„T. S.“ raszo kad Rygoj jau spaudinasi lotyniszkomis litaromis lietuviszkas kalendo-rius ant 1897 metų. Jei butų tas tiesa, tai nū Rugsėjo mėn. praėjusių metų iki sziolei vis butų buvę galima patirti apie tai, nės ir paczioje Rygoje yra gana szaunių lietuvių, kurie tūjaus butų visūmenei apskel-bę.

„Rytas“ num. 46 padūda skaitlių liet. parapijų Ameri-koje, kurių priskaitė nēt 40. Tokis skaitlius bet nėra tikras. Arkansu parapiją negalima skaityti, nės tenai lietuvių tik-tai kelios szejynos yra o „profanas“ Balseviczius po savo myriui palieka bažnyzia savo gaspadinei.

„Garsas“ num. 2 pranesza kad Pittsburge kareiviai „Vy-tauto“ 28 Grūdį praėjusių me-tų, kėlė balių, kurio pelnas buvo paskirtas ant įsitaisymo uniformų, kas vieno kareivio kasztūja net \$36, ir 16 draugų jau turį uniformas, kurios kasztūja net \$576,00. Repor-teriai praszė kad blizgantieje kareiviai antru syk pasirody-tu, nės visiems labai patikusi lietuvių uniforma ir buvęs di-dis rankų plojimas. Kaip tai gražu butų kad „Vytauto“ ka-reiviai ir darbūtusi darbsztu-mu Vytauto vydami laukan neprietelius, tamsybę; o ne gė-rėtusi blizgucziais lyg maži vaikai. Tegul visa Lietuva plotu isz džiaugsmo rankomis kad Vytauto kareiviai tikrai stengiasi Lietuvą iszliūsūti isz letargo ir suteikti jai apszvie-

timą per pinigiszką paszalpą, o ne mėtydami pinigus į balą. Kaip tai visi rankomis plotu ir ateiviai dėkavotu kad V. kareiviai butų paskyrę ant Emigrantų namo \$500 ir butų parodę pavyzdį kitoms drau-gystėms. Ir vėl, jeigu butų paskyrę nors kiek ant iszleidi-mo knijų. Tasyk verti jie butų tikros garbės nū savųjų.

„Kardas“ num. 39 padavė užmanymą kas norėtu turėti rankvedzius aritmetikos, geo-metrijos, algebros, geograpijos ir tt. dūtu \$1 ir kad tokių at-sirastu 50-60, tai įgytu pigiai vertingą kniją. Ir 1 num. „Kardo“ yra vėl atsiszaukimai kaip tą butų galima atsiekti. Girdi sąnarių reikia į 50 kurie mokėtu po 2-3 dol. o pasise-kimas bus tikras. Toks už-manymas yra gana ypatingas ir net jūkingas, nės rodyja kad susitvėrusi draugystė isz-leistu tikt vien dėl savęs kni-gas, pagal tą užmanymą turė-tu kozna draugystė savo kni-gas ir tokiu budu dalytusi į partijas iszleistojai knijų. Dū-ti \$50-60 ant parengimo rank-raszczio, nežinomam specija-listui, negalima, nės jo darbas gali buti to nevertas. Kad toki rankvedziai mums yra rei-kalingi, tai nėra abejonės; tai-gi tegul parengia užmanytojas ir padūda nusprendimui kitų apie vertybę to darbo. Kada bus pripažintas jo darbas už atsakantį, tada galima bus jam primokėti. Spaudinti reikia ne vien tik sąnariams, 50 egz. arba 100, bet 4-5000 idant ir visūmenė galėtų pasinaudoti.

„Garsas“ num. 3 padūda su-raszą Shamokino darbinįkų, kurie pereitūse metūse gavo „mainierių popieras“. Di-džiausią skaitlių isznesza mas-koliai, kurių yra 304. Kiek žinoma tai Shamokine masko-lių nėra. Yra tenai szaunus skaitlius lietuvių, kurie visi tiktai mainosedirba, nekaltant apie lenkus ir rusinus. Isz-to matyti kad musiszkiei nesi-

zino kas jie esą, ir kad musų darbas yra bergždžias. Jie sa-ve vadina maskoliais pagal tautą, o katalikais pagal tikė-jimą. Dėlto didei klysta „Tė-vynės Sargas“ sakydamas, kad katalikystė yra tai tvircziū-siu pamatu lietuviystės. Czia turime lietuvių kurie save pri-pažįsta maskoliais-katali-kais; o kiek tokių atrasime Lietuvoj?

„Garsas“ tame pat num. isz-rodė, kad jau lyg drugys jį purto baimės dėl, kurie nenori jau nei kepurės nusiimti ir rankovių bebucziūti. Klau-sia, ar gali kunijai dar dėl tė-vynės labo darbūtis? Gūdžia-si isz didžio sopulio nabagas, kad nieks jo neuzkenczia, o ta Pelėda, sako, tai esanti pa-sitaisius „Garsą“ vesti ant elektriszkos kresės, dėl elektri-zavojimo nervų, nės Valerijaus kropslės jau nieko negelbstan-czios, sakosi, kad nžpūlė liga proto (kroniszka) ir doriszkas kretinizmas kursai net putoja jau.

Teisinasi, kad kunijai, Ab-romaitis su Burba iszleido „Bažnyczios Istorija“ dėl tėvy-nės labo. Kun. Kaulakis pir-masis kurs užmanė Emigrantų namus, tiktai kunijai, iszėmus du, jo neparemė ir dėlto jis ne-turėjo pasekmės, kad prezid-entas kun. Burba buvo tam labai prieszingas ir nudraskė užraszus nū baksukų bažny-cioje prikalto, o apie sumes-tus pinigus į jūs tai tyli kaip žemė; gal nieks į jūs nemetė? bet tai ne tiesa; asz pats sykį įmecziau centą ir macziau kaip dar viens bedievis, su prancu-ziszka barzdute, ir metė, tai vis menkių menkiausiai yra 2 centai, o prikalant baksukus rado du penktuku szventyta-me vandenyje, ką yra prie du-rių, tai ant pradzios jūs įmetė po vieną į kozną, tai neatbu-tinai turi buti 12 centų. Pra-naszystė kun. Pautieniaus pil-nai iszspildė; kad rinkėjai au-kių Emigr. namo nori tik ki-

szenius prisipilti.

Ant galo „Garsas“ nusitvėręs už Szekspiro mėgina gintis, bet kaip atsiginai neturėdams nei menkos lazdutės? Su svetimoms plunksnoms nepasipūsi. Tegul viens mėgina plėszti arba vogti vardą labdarių žmonijos, tada visas svietas szauks: Laikykite vagi!

Labdarius giria, piktadarius peikia.

Piktai darant negalima norėti pagyrimo.

„Saulė“ 3 num. patalpino kn. Maszoto rasztą iszsiteisiantį apie mokinimą vaikų katalizmo liet. kalboj' girdi kunigas turi ergeliūtis su parapijonais ir dėlto negali mokinti, ir kunigas yra ne ant to, kad vaikus mokintu katalizmo; girdi tam yra publiszkos mokyklos.

„Nauja Lietuviszka Ceitunga“ num. 100 pranesza, kad Prusų valdzia moka 3000 markių redaktoriui „Preussisch - Lithauisch Zeitung“ (Prusiszkas lietuviszkas laikrasztis) o iszleistojas tiktai 600 markių.

„Tilsiter Nachrichten“ ir yra valdzios iszleidziamas kas diena. Skaitytojų turi labai menkai, o kasztų labai daug; nės kas tyrėnės liet. laikraszczius nū kelių metų dovanai ir rėdys bei siundys visus szunis ant lietuvių. Valdzia pati iszleidzia laikraszczius dėl kvailinimo lietuvių ir pavertimo jų į vokieczius, bet už tą visą darbą turi brangiai užmokėti patys lietuviai. Trauszys Priekulėje už „Konzervatyvų draugystės laiszką“ gauna ant metų po 450 markių. Kurszaitis už „Lietuvos Paslą“ ir gaus szaunei užmokėti, nės dovanai, be skaitytojų, tokį laikrasztį priraszyti nėra galima.

„N. L. C.“ kiekviename numeryje vis raszo kad praplatinimas jos dabar yra geriausias, nės meto bertainys baigiasi jau, ir naujas už durių stovi. Kitus laikraszczius vadina jovalu, nors pati yra tūju.

„N. L. C.“ yra patalpinusi Mikelio Szepekos rasztą, kuris pranesza apie iszpildymą istatymų Vokietijos urėdnikų. 1873 m. apszvietimo ministerija po prieziura Bismarko iszleido padavadijimą kad visas svetimas tautas suvokieczti. Tie padavadijimai 1877 m. įsyla įstojo. Lietuviai matydami kokis paojus grėse po Bismarko prieziura, 1878 siuntė deputaciją pas ciesorių Vilių I meilaudami globos. Ciesorius iszleido 30 Kovą 1880 padavadijimą kad pradinėse mokyklose turi buti vietinėje kalboje iszguldomas mokslas. Karaliaucziaus generalgubernatorius v. Horn gavęs tą padavadijimą pakiszo po aktais ir laikė 9 mėnesius; kaip viskas iszsireiszkė, tai v. Horn turėjo savo urėdą prastoti. Tada užėjo v. Szlikman. Szis tūjaus iszsiuntinėjo žemesniems valdininkams aną padavadijimą dėl mokyklų, pridėdamas, kad jis iszdaleis gal ir iszpildoms buti. Viena vėez, kaip Apuchtinas.

„Konzervatyvų dr. laiszkas“ num. 50 labai peikia „Byrutės“ draugystę kuri nedėliomis savo szventes (balius) kelia ir dainas dainūja. Czia papasakoja kaip viens demokratas (Byrutnikas) didei Lietuvą gyre ir darbavosi kad į pasiuntinius butų lietuvis iszskirtas. Kartą jo gyvenimą perstatant, pasitaikė senisugriuvę sopagai nū augszto numesti, o tas demokratas atsiliepė: Tai yra mano sopagai, kur prie Dievo stalo einu. Ale Byrutnikus jis didei pagiria, į jų draugyste eina ir daug pinigų iszleidzia. Mieli prieteliai apsida bokim kad velnes savo ženklą ant mūsų kaktų užspaus.

„Lietuvos Paslas“ num. 38 raszo, „kas yra mūsų tėviszke?“ kur p. Kurszaitis aiszkiina kad lietuvių tėviszke esanti Prusija ir Vokietija, o „Mauderodiszkoji Naujoji“ nenor to pripažinti ir dar jūkiasi isz

to, ji kalba apie mūsų brolius kurie dusauja po barbariszka maskolių valdzia, ir džiaugesi kad mes esame pūlę po Prusijos valdzia. Yra tai jau senibandymai mus nū Prusijos atplėszti o į kruvą su Žemaičiais sugabenti. Dėlto broliai lietuviai, mes patys esame prusai, o ne koki Žemaičiai.

P. Pelėdu.

Reikalai

„Tėvynės Mylėtojų“ draug.

— Hazleton, Pa. No. 2

„Vien.“ patilpo straipsnelis reikale „T. M. D.“ nog kūpos Minersville, Pa. Asz gi, nešutikdamas su padūtom nekuriom nūmonėm minėtam straipsnelyje, noriu ir nog savės pora žodžių pratarti.

Labai mą keistai iszsiziuri kad Minersvilliečiai ant savo susirinkimo 1 d. Sausio sprendami link abelno - visūmeniszko reikalo, tai yra „T. M. Dr.“ patys nog savės viską apdirbo, įneszė, nutarė, padarė ir atliktas darbas. Kam da reikia daugiaus sąn. bei padūti tėvynainiam savo nūmones? Asz neesu prieszingas kas link veikalelio „Genių dėdė“; szis knygėle yra naudinga ir atsakanti, bet pagal mano nūmonę, su jos iszleidimu mes truputį turime palukėti pakol mūsų dr. medegiszkaai sustiprės, ir tai jeigu visos kūpos bei, dr. „T. M.“ sąn. ant to sutiks.

Turėjome už mierį iszleisti rasztus Donelaiczio, bet per yvaires priezastis priversti buvom visą reikalą atidėti įszalį; dabar jau yra paskirtas rankrasztis ant apszarstymo, V. Kapso; da to nei nepradėjome spaudinti o jau Minersvilliečiai nusprendė nog savės iszleisti „Genių Dėdė“, toliaus dar gal atsiras ir daugiaus nutarimų bei yvairių nūmonių? Be abejonės. Jeigu mūsų reikalai ir toliaus taip slinks tai mes per szius visus bėganczius 97 m. su savo darbais ant Tė

vyniszkos dirvos pasiroditi negalime nė sapnūti. P. Mikolainis padavė įneszimą iszleisti knygėle „Polangos Juze“ ir „Oszkabalių dainas“. Bet mūmis pasirodė, jog szis veikalelis nėra atsakantis, jis mus neuzganėdina; tai mes jį atmėtam, didziūmu ir atliktas darbas. Jei norime darbūtis dėl visūmenės tai turime ir prie visūmeniszkų nūmonių bei visūmeniszkų reikalų prisilenkti. Su gūdone dėl visų

J. Kazakevicze.

Turtas ir laime.

Isz gūdiszko.
(Tąsa.)

— Per virsz nūzmų isz tavo pusės, Samueliau, taip kankjti manę, bet asz prisiekiu pasilikti tav teisinga ant visados, nesigėdėti taves, ir jeigu kada asz perzengcziau savo szį prizadą, lai akys mano niekumet ne matys szviesos saulės.

Paskutinius žodzius isztarė grandzei verkdama. Aszaros mylimos merginos iszgąsdino ir didei surupino bankierių; jisai pabalo ir klaupęs prie kojų Valerijos, bucziavo jos rankas, meldė atleidimo, iszmėtinėjo sav, kad per daug linko prie savo nepasitikėjimo ir tūm skaudzei užgavo ją.

— Ar nori, kad asz likcziau? asz pasiteisysiu liga ir ne vaziūsiu ant veselijos, jeigu tas gal tavę suramyt, - pratarė jijė.

— Ne, ne, dabar asz meldziu taves vaziūti, užmirszti mano beprotingą ilgėjimą ir kad matau jog pilnai mą viską atleisi, meldziu priimti darodymui to sztai szitą.

Samuelius iszėmė isz kieszniaus rausvą zomezinę „fortmone“ ir padavė Valerijai.

— Ką tas reiszke? Kas joje yra? - paklausė stebėdamasi mergaitė.

— Tai reiszkia, kad asz noriu, kad tu butum linksma, kad jokia skaudinga mislis

link tavo tėvo ir brolio nerusintu tavę. Joje visos obligacijos, josios mą daugiau nereikalingos, kaipogi tu atidavei mą savo szirdį.

— Meldziu atsiimt tas popieras; atidūk jas paskiau tėvui, kaip buvo sutarta, — tarė Valerija.

— Ne, meilė ne reikalauja materializkų panczių; manę baugina mislis, kad tu vis dar rodos ko tai bauginiesi. Tu prisieki mą teisingume ir asz tikiu tav, kaip patsai sav. Kam gi mą tos popieros? Viena mano misle ir buvo — gauti tavę; asz ne norėjau prapulties tavo szejmynos; asz busiu ramesnis, tvirtėsnis, kada pas manę ne bus kitokio ginklo, kaip tikt viena mano meilė, kitokio parankio, kaip tavo teisinga szirdis.

Pergalėta, sujautrinta tūm aklu pasitikėjimu ir berubežingu meilumu, atsimuszancziu akise Samueliaus, vis dar klu panczio priesz ją, Valerije apglobė rankomis jo kaklą ir pratarė meiliszku balsu:

— Asz priimu tas popieras, Samueliau; bet ne panaikysiu jų; visą amžį asz sergėsiu jas atminimui szios valandos, kada tu atsakinėjai ant mano užgavimo, mūsų paniekinimo taves.

— Ką tu kalbi apie paniekinimą? Viskas užmirsza, viskas užtrinta szia valanda didžiausios laimės, — atsakė Samuelius, spausdamas ją prie krutų ir buczyūdamas.

— Dūk mą ant atminties szitą vainiką vosilkų; arba palauk truputėli, tas bus dar geriau.

Jisai isztraukė isz kieszieniaus kieszeningę knjgutę ir paiszelį, meldė jos nesijudint, ir už ketos minutų parodė jai jos paveikslą puikėi pažymėtą.

— Nū szio asz nutepliosiu puikų paveikslą tavo, — tarė jisai szypsodamasi, — laikas pereis greiciau, kaip priesz savo akis turėsiu tavo anioliszką

veidą!

— Kokia tai puiki mislis ir kaip szis pažymėjimas panašzus į manę, — džiaugsmingai tarė Valerije, plodama delnais.

— Koks tu malonus! Bet laikas mums persiskirt; Antuaneta ir mano kameristka isztikro jau lauke manes ir vos spėsiu persirengti ant kelionės; eik dabar pas tėvą ir likis iszleisti mus; asz noriu matyti tavę iki paskutinės valandos. Iki pasimatymo, vainiką asz tav prisiūsiu.

Kada Valerije, iszkaitus ir džiaugsminga sugrįžo į savo kambarį, tarnaitė praneszė jai, kad Antuaneta, jau apsirengus, jieszko jos sode.

— Asz pasivėlinau, rinkdama kvietkas; dūk mą greiciau, Marfa, drapanas kelionei ir po tam iszeik, asz turiu dar laiszką paraszyt.

Jiė pakavojo į nesesserį Samueliaus „portmone“ ir greitai persirengė. Pasilikus viena, jiė nuėjo į kambarį Rudolfo, nukabino kabantį ties jo raszto stalu savo mažiuliukę, photographiję, daryta Italijoje, padėjo ją į skrynelę kartu su vainiku, įdėjo czion taipgi auksinį kryžių ant plo no lenciugėlio ir rasztelį se kancziu įturio: „Asz gavau szitą kryželį dienoje, kada pirmą kartą prisiartinau prie szvencziausio; dabar jis lai buna tavo kriksztytojūm. Raszysk pas manę ant vardo Rudolfo ir atsiūsk savo photographiją; asz atsakysiu tav per jį taipgi“. Po tam paszaukė Marfą.

— Szį vakarą szitą skrynelę reikia nuneszt pas m-r Mejerį; asz pralosziau jam gincze. Neužmirszk, kad, kaip greit mes iszvaziūsims, ji but pristatyta į Rudengofą. — Valerije įsidėjo raktelį į kieszenių, kad po tam padūti Samueliui, ir pasiskubino į salę, kur jos visis laukė.

Po pusryczijų Samuelius padavė mergaitėm du futliarų ir

tarė kaisdamas:

— Isz priezasties busenczios jusų veselijos, m-ll Antuaneta, meldziu jusų, kaipo busenczios mano giminaitės ir krikszto motinos, priimti szitą nū manes ant atminties; jus visad pasirodėte priesz manę prielankei ir draugiszškai, todėl mislyju, kad neužrustjst manę atsisakymu. Kas link jus, m-ll Valerije, jus ne atstumsite pirmos dovanos, kurę drįsta perdūti į jusų rankas jusų jaunikis.

Antuaneta žingeidingai atidarė futliarą ir pamaczius puikią pariurą isz rubinų, puikiausiai apdirbta, tarė padūdama ranką Samueliui: Asz priimu, bet tas per daug geras. Pariura Valerijos visus sudžiugino: tai buvo vainikėlis margaritkų, visas isz deimantų. Akmens ir darbas buvo taip puikus, kad Valerije ne galėjo susilaikyt isz džiaugsmo ir panorėjo tūjaus primierūt tą puikę pariurą. Džiaugsminga pažiura Samueliaus pertikrino ją, kad pariura tinka jai puikėi.

Bet sztai praneszė, kad jau vežimai užvaževo.

Antuaneta nuėjo pakavot futliarą, Rudolfas, grovas ir baronas de Goae taipgi iszėjo pasiimti kas reikalinga kelionei, jaunikis ir jaunoji liko tikt vienudu.

— Meldziu imti szitą raktelį, jisai nū skrynelės, kurę atnesz tav sziądien.

— Liksi sveika, Valerije, parvaziūk greiciau ir ne užmirszk per daug manes, — pratarė Samuelius sunkiam nusi minime.

— Asz niekumet neužmirsziu taves, isz ryto tu busi mano pirma, o vakare paskutine misle, — atsakė jiė apkabįdama jį. Toje valandoje Antuanetaėjo korridorium ir pamaczius kaip jūdu ant atsisveikinimo pasibucziovo, pasilėpė. Už 10 minutų visi sėdosi į vežimus ir nuvaževo ant

stotės, kur pribuvo į patį laiką, sėdo ant trukio, ir apsimainę paskutiniaiais žodžiais atsisveikinimo su Samuelium, nuvaževo.

Nuleidęs galvą ir ramjdamas troszkulį szirdies jaunas vaikinąs sėdo į karietą ir nuvaževo linkon Riudengofo. Jam rodėsi, kad viskas nuliudo, viskas jautė ką jisai jautė szioje valandoje. Skrynelė, kurę atneszė jam po pietų, kiek suramino jį. Jisai skaitė po ketletą kartų rasztelį Valerijos, pabucziovo kryžių ir, pasistatęs priesz savo akis photographiją Valerijos užsiziurėjo į jos gražų veidą. Užmirszęs visus neįtikėjimus į busenczią laimę, atsidavė mislim laimingos ateitės. Nelaimingas Samuelius, jisai nežinojo, kad jo mislys isznyks greitai ir kad sunkus atsibudimas pridengs nuliudimo szeszėliu ilgus metus jo gyvenimo.

V.

Nauja auka iszgelbėjime pamiliszkos garbės.

Kada trukis, vežantis grovą de-M... ir jo szejmyną, sudėjo isz vietos, Valerije padėjo galvą ant paduszkos ir akis užmerkė. Persiskyrimas su Samueliumi buvo didei sunkus dėl jos. Grovas skaitė gazetą. Rudolfas su Antuaneta užvedė kalbą, prie jų prisidėjo ir Valerije. Kalbėjo apie kun. D'O... ir apie jos sunų Edgarą.

(Toliaus bus)

Gromatnyczia.

P. Jonui isz Mikity. Mums labiau tiktų prozaiszki rasztai; todėl meldzeme kitu kart pagelbėti mums tokiais. Mes mielai sunaudosime. Eiles turbūt, ne greit galėsims sunaudot. Slapta pas mus neperžengema. Meldzeme neabejot.

Nigilistai

Tragedija III veikmese

*Paraszyta isz atsitikimo 1881 metu
laikia užmuszimo caro Aleksandro II.*

Paraszė Jonas Grinius.

(Tąsa).

ATSITIKIMAS III.

(Įeina Prokuratorius.)

Prokuratorius. Szviesus Grove! atėjau su raportu tyrinėjimo nigilistkos Liudmilos.

Melikovas. Kalbėk tamista, ką isztirinėjai.

Prokuratorius. Isz žinių, surinktų iki sziam laikui, datyriau, jog apkaltinta nigilistka yra pati sudzios Terentjėvo Permskos gubernijos. Sudzia geras žmogus, isztikimas valdžiai, tarnauja del caro duszia ir kunu; bet nedora jojo moteris, Liudmila, ne susitaikė su jūm ir, priezastis politikiszku, pažvalgų, perskyrė jūs.

Melikovas. Ar davei tamista žinią sudziai apie areštavojima jo paczios?

Prokuratorius. Daviau, Szviesus Grove, ir prisakiau atsivežti savo kudikį. Sziadien pribus į Petropilę.

Melikovas. Gerai, padaryk Tamista kogeriau, gal buti, kad priesz vyrą, matant savo kudikį, pasigailės blogų darbų, prisipazįs prie kaltės ir iszdūs nigilistus.

Prokuratorius. Tiesą kalbi, Szviesus Grove, ir mą rodosi, jog tūm pasieksime savo mierį. Tie nigilistai, tai dyvini žmonės, prieszinasi priesz valdžią, galingiausią sviete. Turbut tie žmonės kenzia ant proto!

Melikovas. Istorija mums rodo, jog tokie žmonės yra paojingiausi vieszpatystei; jie galingi, nes del savo idėjos pasaventė gyvastį, turta, jie tyki, jog kovoja vardan tėvynės, žmonijos, liūsybės. Gerai, kad turime dabar darbą su keleta tikta žmogyszių; bet palaukime porą metų, kad ta liga iszsiplatįs tarp jaunūmenės, tada neberasi gydūklės: — asztriausi ir baisiausi kankinimai ne sustabdys jų.

Prakuratorius. Įstatus tveria žmonės, kurių rankose yra valdžia, o mes, Szviesus Grove, esame iszpildytojais jų.

Melikovas. Sunku žmogui darosi ant szirdies, kad reikia per prievartą pastoti kraujageriu, tironu. Ar tamista galėsi su linksma szirdzia; su gryna sązine iszpildyti naujus įstatus, kuriūs Katkovas perstatė carui, ir gal—but bus užtvirtinti.

Prokuratorius. Szviesus Grove, o kokie tie nauji įstatai?

Melikovas. Žveriszkumas tų įstatų tas, jog prie tyrinėjimo bus daleista policijai visokios tironybės dėl iszkvotimo apkaltitų.

Prokuratoriaus (persigandęs). Ar tai galimas daiktas, kad pabaigoje 19 amžiaus barbarizmas Rossijoje (isikerėtų?)!

Melikovas (pamislįs). Mą rodosi, kad taip blogai ne pastos: Caras ne klāusys Katkovo.

ATSITIKIMAS IV.

(Įeina Svininas).

Svinin. Szviesus Grove! turiu garbę daneszi tamistai, jog atvažėvo vyras nigilistkos su kudikiu.

Melikovas. Gerai. (Atsikreipe į prokuratorių). Toly-

mesnį tyrinėjimą atidūdu į rankas tamistos. Pasitikiu, jog tamista apsieisi sąziniszkai su ta nelaiminga motere.

(Prakuratorius iszeina)

Melikovas (Ploja ranka į petį). Molodiec, Svinin! Geras ir naudingas tarnas esi Rossijos! Dabar pasakyk, kaip elgėsi Liudmila laikia tyrinėjimo?

Svinin. Szviesus Grove! ta užkeikta nigilistka taip sudziuvo, kad liko panaszi į stagarą; ant klausymo nėmislyje visai dūti atsakymo. Drištu praszyti pavelyjimo, Szviesaus Grovo, kirst 50 nagaikų jai, tada butu visai kitaip.

Melikovas (su piktumu). Svinin! ar tu žvėris, ar tu ne turi sązinės! O ką tu sakytum, kad tai butu tavo pati ar sesū?

Svinin. Szviesus Grove, asz neatbocziau, kad ir mano tikra motina butu drišus pakelt ranką priesz szviesiausį Vieszpatį, sukapocziau ant szmotelių.

Melikovas. Gali buti kareiviu ant pleciaus kovos, bet valdytojum tvarkos ne vertas vadintis. Eik aut savo vietos!

Svinin. Klausau, Jusų Szviesybe. (Iszeina).

Melikovas. Gerus rakalius tropijo Katkovas, nės mano budas neužkenzia tokių tironų. Rossija neprivalo tokius Svininus užlaikyti policijoje. Jie daro daugiau blėdies negu gero.

(Įeina Aleksandra, adjutantas).

ATSITIKIMAS V.

Aleksandra. Szviesus Grove! Ateina Jo mylista szviesiausias vieszpatis, ir ponas Katkovas.

Melikovas (stojęs pas duris). Ateina ciesorius ir Katkovas. (Sėdas už stalo).

Caras. Ar turi naujei parengtus įstatus?

Katkovas. Jau parengti, Szviesiausias Vieszpatie.

Caras. Perskaityk, Katkove!

Katkovas (skaito). Mes, Mylista Vieszpatis Rossijos, matydami paojų tėvynei, dėl gero mano padonų ir dinastijos Romanovų iszdūdame naują ukazą, kuris tur but iszpildytas su mažiausiom nūtropom.

§ 1. Kiekvienas padonis, neskiriant lyties ir lūmos, prieszinantis valdžiai turi buti per policiją areštavotas ir tyrinėtas kalinyje slapta. § 2. Visi tie kurie prigul prie paslap-tinių draugyszių arba mislyja kėsintis priesz Szv. Vieszpatį turi buti smerziu nukankintais. § 3. Policija ne atsako už myrį politikiszko kaltinįko ir jai valia areštavoti ir kankiti suimtą pagal savo nūmonę.

Caras. Labai gerai, tai svarbiausias ukazas mūsų įstatų.

Melikovas. Szviesiausias Vieszpatie! mano szirdis perimta neaprubežiūta meile prie tėvynės ir esybės Jusu Mylistos, už tai drištu patėmįti, jog kūdaugiausiai mes naikiname tūs nepakajingus, kūdaugiauše kalinei ir kasyklos Siberijos yra jais pripildyti, tū daugiausiai gema mūsų draugijoje nigilistų; tas parodo, kad asztrus kankiuimai nėra atsakomi dėl isznaikini-mo tų paojingų žmonių. Ar negeriau butu apmislyti kitokį budą isznaikinimo nigilistų.

Caras. Katkove, mislyji, kad gal sukilti visa draugija priesz manę? Tankiai po mano kuną szziurpuliai laudo, rodos mą, kaip sapne, kad jau ne tikt bajorai, bet ir darbinįkai szziausiai ir reikalauja savo tiesų.

Katkovas. Szviesiausias Vieszpatie! tai nervai, tai žmo-

gaus silpnumas. Szventos Rossijos Vieszpatis tur but szaltas, kaip geležis, kietas kaip akmū, o tikttada jusų ponystė taps laiminga ir garbinga. Nereikia bijoti tų žalčių — turime gana kalėjimų, Sibirija plati, — galime patalpiti visą Rossiją. Ne reik gailėtis tų, kurie prieszinasi valdžiai; dabar laikas, pakol ta liga ne išsiplėtojo po visą Rossiją. Kūasztriausi kankinimai, didžiausi skerdimai ir žudymai yra reikalingi dėl užlaikymo tvarkos ir labo mūsų szventos tėvynės. Asz kaipo tarnas ir kareivis Jusų Mylistos isz tikros szirdies su paszventimu savo gyvaszio tarnausiu dėl garbės Romanovų ir labo tėvynės.

Caras. Teisybę kalbi, mano tarne, matau kad iki szio laik negalima buvo isznaikinti tų nigilistų.

Katkovas. Galingas Vieszpatie! padavimai ir persėgėjimai Melikovo yra labai blėdingi; jis kaltas tam, kad mūsų muzikai įgavo mokslą; ar tai prigul muzikų vaikams tobulintis gimnazijose ir universitetuose... Visos mokslinės yra tikrai paojingos dėl vieszpatystės. Muzikų vaikai privalo tapti aklais, o visos augsztesnės mokslinės tur but uždarytos, visus atidūti į kariumėnę, ten jūs iszmokins buti paklusnais ir aklais tarnais, o nagaika, ta galinga gydūklė Szventos Rossijos, privers pildyti valę szviesaus ciesoriaus.

Caras. Brangus tarne mano! Sziądien suprantu klaidas tėvo mano, matau kad tu vienas isz tikriausių ir brangiausių tarnų mano, pagal tavo darbus pasirupinsiu tavę apdovanot ir nū szio laik klausysiu akiai rodos tavo (atsikreipe į Melikovą). Dėlko tyli, Grove, kodėl nesiteisini priesz poną Katkovą?

Melikovas. Szviesiausias Vieszpatie! ponas Katkovas ne supranta tolinžengybos pabaigos 19 amžiaus, jis nurodo ant pavirszutinių ir sziądieniszkų reikalų, kurie pavirszium rodosi galimi datirti, bet asz suprantu visai kitaip. Ne viena Rossija serga liga nigilizmo, sziądien kiekviena vieszpatystė per prasiplatinimą liberaliszkų idėjų, per stoką medegos tarp apszviestunų, per užvydėjimą, per supratimą savo „asz“ — pradedą kovoti draugiszkai. Czia ne Melikovo kaltė, ne kito, kas supranta istoriją, politikiszką ir ekonómiszką tas nekaltina vieną žmogų už pagadinimą visos draugijos.

Caras. Gerai, mano tarne, suprantu tavo mokslą, zinau, kad tu užrubežyje tarp Prancuzų prisigėrei minksztumo ir szvelnumo, nės Rossijoje reikalaujame kitokio mokslo ir kitokios taktikos. Pas manę yra viena taktika valdymo, o visos tiesos talpinasi dviejūse zodžiūse: „byt po semu“. Dabar pasakyk ką padarei su nigilistka Liudmila?

Melikovas. Ne zinau, Szviesiausias Vieszpatie! Prokuratorius, kuriam atidaviau tyrinėjimą, iszdūs raportą.

Caras. Kunįgaikszi! paszauk Prokuratorių.
(Ateina su Aleksandra).

Caras. Prokuratoriau, pasakykie koks rezultatas tavo tyrinėjimų.

Prokuratorius. Szviesiausias Vieszpatie! Sugauta nigilistka nenor prisipažiti.

Katkovas. Szviesiausias Vieszpatie! dabar atėjo laikas persitikrinti svarbumą ukazo naujo: pamėgykim ant Liudmilos.

Prokuratorius. Reikalinga dėl mūsų tyrinėjimo, idant ukazas butu patvirtintas paraszu Szviesiausio ciesoriaus.

Caras. Katkov, padūk ukazą: reikia patvirtinti paraszu.

(paraszo). Szitas ukazas taps geriausiu ginklu priesz nigilistus.

Katkovas. Ponas Prokuratoriau! ar turi Liudmila kudikį?

Prokuratorius. Turi 4 metų dukrelę.

Katkovas. Szviesiausias Vieszpatie, dabar pagal naują ukazą galėsime pabandyti, reikalinga kankinti jos kudikį akise motinos, tai iszpažis viską.

Melikovas. Szviesiausias Vieszpatie! Dar kartą Melikovas drįsta patėmyti klaidingą supratimą, naujo kodekso sustatyto per Katkovą. Ar gi nesuprantama, kad tas kudikis nekaltas; tas kudikis ne peržengė prisakymų naujų tiesų, ar galime vadinties teisingais? Szviesus Vieszpatie! ne pavelykie sugėdinti vardą Rossijos! Ka sakys Europa, dagirdus apie mūsų tironybes. Ar neesame pats sėtojai nigilizmo, ar gi ne pakils neapikanta priesz tokius darbus.

Katkovas. Ar gi szitą tu gali vadinti barbarizmu; dėl nigilistų nės tiesos — mes privalome jūs pjaut, skerst be mielaszirdystės, ant jų nės tiesos. Dėl jų budelis. Vieszpatie! ar mes galime sziądien mislyti apie įstatymus, kur reikia kovoti, idant apginti gyvastį Vieszpaties Szventos Rossijos?

Caras. Prokuratoriau, prisakau tamistai akiai klausyti Katkovo patėmijimų ir prie tyrinėjimų kankinti kudikį nigilistkos, o jeigu neprisipažintu, nukankinti akise motinos.

(Prokuratorius iszeina).

(Caras kelesi).

Melikovas (klaupes). Szviesiausias Vieszpatie! Matau, kad ne esu atsakomu tarnu Jusų Mylistos, nės szirdis mano ir sąžinė nepavelyje mą papildyti galvažudystę ant nekalto kudikio, už tai meldžiu pavalnįti manę nū tarnystos, kad galėčiau paskutines dienas savo amžiaus perleisti, ramei, isztolo nū polytikiszkų reikalų.

Katkovas. Szviesiausias Vieszpatie, matome, jog Melikovas ne gal iszpildyti szitos uždūtės; jis su savo szvelnumu ir su kokia ten sąžine daugiau padarys blėdies, kaip gero, už tai meldžiu Jusų Mylistos, paskirti manę dėl isztyrimo nigilistkos; Katkovas nepabugs, asz dėl meilės szventos tėvynės ir Ciesoriaus gatavas sunaikinti vaisių viduriūse motinos, asz matydamas didžiausius kankinimus ir tironybes jūkiūsi, o isz Jusų prisakymo sukapoczia savo tikra motiną į mažus szmotelius!

Caras (padūda ranką). Acziu tav, Katkove, už tavo gerą szirdį (atsikreipe prie Melikovo). Tu Grove esi per szvelnus, kad galėtum valdyti ponystę Rossijos, ypacz tokia-me padėjime, kaip sziądien, už tai pavalniniu tavę nū tarnystos.

Melikovas. Jusų Mylistai, prizadu visą savo amžį pasilikti isztikimu tarnu tėvynės, zodžiai Vieszpaties ant visados pasilikis mano szirdyje. Dėl apgynimo tėvynės ir esybės Jusų Mylistos paaukausiu savo gyvastį.

(Toliau bus).

Margumynai.

— Kada žmogus smarkiau auga? Žmogus auga smarkiau pirmą metų savo gyvenimo. Per tą laiką pribuna žmogui 16 centimetrų. Nū 1 iki 3 metų augimas mažesnis, o 5 mete kudikis pasiekia pusę augsztumo, kokį turės užaugęs. Nū 5 iki 15 metų augimas lygus ir pribuna po 5 cent. kas metas. Nū 16 m. augimas dar mažiau žymus. Per tūdu metu iki 18 m. pribuna kas metas po 12 milimetrų. Nū 18 iki 20 m. gyvenimo retai kada pribuna žmogui daugiau kaip 14 milimetrų. Kaip greit daėina iki 25 m. jau paliauje augęs.

Užmokėjo už laikraštį.

"VIENYBE LIETUVNIKU".

St. Astramskis Shenandoah Pa.	\$2,00
Dr. Valanceuoko Plymouth	„2,00
R. Gaubas Traverse City	„1,00
J. Raulinaitis Scranton Pa.	„2,00
V. Kalinauckas Elizabeth	„2,00
V. Anskaitis Gilberton	„1,00
J. Matulis Philadelphia Pa.	„2,00
A. Lenkaitis Mahanoy City	„2,00
S. Misickis Philadelphia Pa.	„2,00
S. Arbacziauckas „ „	„2,00
J. Abracziński Shenandoah	„2,00
V. Jancaitis Forest City	„2,00
M. Sidor Grand Rapids	„2,00
T. Vilkaitis Mahanoy Plane	„2,00
Sus. Kūpa „ „	„2,00
J. Mockevicze Plymouth Pa.	„2,00
J. Shemshis Bridgeport	„2,00
Kun. J. Kuras Forest City	„2,00
J. Kvietkus Northport	„2,00
K. J. Senkus Waterbury	„2,00
V. Česna Baltimore	„4,00
J. Pruselaitis Union City	„1,00
Chas. Peza Worcester	„2,00

Balius! Balius!

Draug. szv. Antano isz Pittston, Pa. renga balių 24 d. Vasario 1897 m. ant Armory Hall. Iszrengdami balių nemislyjame apie kokį uždarbį, tik tai rengeme tokį dėl pasilinksmimo jaunųjų, kuriems užstojus žie mos laikui nēr kaip kitaip pasilinksmyti. Mislyjame todėl, jog norinčių atsilankyti bus gana skaitlingai, nēs mes pasistengsime visiems įtikti. Tikietas tik tai 25 c. Visus meilingai užpraszo.

Komitetas.

Kas myli skaitymą?

Jeigu kuris meilautu apturėti pirmesnių metų „Vienybės“ visus numerius, lai raszo pas mus kurių metų „Vienybės“ visų metų num. norėtu gauti; mes turime po keletą exemplorių „Vienybės“ dar nū 1890 m. Pardūdame kožno meto „Vienybės“ už \$3,50.

Tai-gi, jei kas norēs tokius apturēt, raszyk ant szio adreso:

Mr. J. Pauksztis
Box 1018 Plymouth, Lūz. Co. Pa.

Adresai

Centralizkų virszinjkų draug. „Tėvynės Mylėtojų“.

Prezidentas

J. Kazakevycze Box 391 Hazleton, Pa.

Kasierius

J. Miliauckas, 308 W. Centre str. Mahanoy City, Pa.

Sekretorius

P. Mikolainis Bx. 52 Thorp, Wis.

Amdirbėjas

T. Astramskis Bx. 200 Minersville, Pa.

Lenkiskos knygos

maldu, pargabentos isz užmarės.

Gaunamos pas Jūz. Pauksztį.

Westchnienie duszy pobożnej, zbiór nabożenstw i pieśni z przydaniem Drogi krzyżowej, Gorzkici zali i psalmów \$1,50.
Złoty Oltarz czyli zbiór nabożenstw dla chrześ. cian i katolicków \$1,30.
Oltarzyk czyli zbiór nabożenstwa dla młodzieży katolickiej 70 c.
Wyborok nabożenstwa dla młodzieży katolickiej 50 c.
Mały złoty oltarzyk dla pobożnych dzieci katolickich 45 c.

Kningos

pargabentos isz užmarės:

Maldu knygos,

Aukso Atorius, arba Szaltinis dangiesku skarbu 2.00 iki 3.00.
Garbe Dievui ant aukszybės „ „ \$1,50.
Balas Baładolės 1.25c., 1.50c. ir 2.00c.
Kninga giesmių arba Kanticzkos „ „ 75c.
150 Psalmu Dowido karalius ant paveikalo kanticzkų 75c.

Istoriskos dvasiskos italpos knygos,

Gyvenimas Vieszapties Jezaus Kristaus, 75c.
Istorija seno ir naujo istatymo su abrozėl. 15c.
Istorija seno istatymo „ „ 25c.
Gyvenimas Marijos „ „ 20c.
Menno izwenziausios Marijos Panos 30c.
Sopulej Motyns Diewo „ „ 30c.
Evangelijos supulkeis apdarais 1.00c.
Gyvenimas Szwentuju, ant visų metų kožnos dienos, pirma, antra, treczia ketvirta ir penkta dalls už kožną dalį po „ „ 65c.
Gyvenimas szv. Benedikto Labro „ „ 10c.
Stebuklai Dievo Szvencz. Sakramento 40c.

Istoriskos knygos svietiskos italpos.

Istorija Lietuvos „ „ 30c.
Istorija Suviennytų Valstijų Amerikos ir konstitucija „ „ \$1,00
Trumpa senovės Lietuvių Istorija 10c.
Aplinkraštis kun. Petravyciaus i Vilniaus džiakonystės kuningus 1870 m. „ „ 5c.

Už ką mes lenkams turime buti dėkingi arba n dėkingi, graži knygutė kurioje apraszta visi mūsų prietiktai su lenkais nū pat krikšto Lietuvos 5c.
Žiponas bei žiponė „ „ 40c.
Žirgas ir vaikas „ „ 20c.
Vytautas didis Lietuvos kunigalksztis 30c.
Aplie senovės Lietuvos pilis „ „ 10c.
Kanklės lietuviskos dainos keturleis balsams (su natomis) 20c.
Amerika pirtyja (komedija) „ „ 10c.
Aplie kalbų pradžia „ „ 5c.
Budal gydymo nekurių ligų „ „ 25c.
Ką daryti, kad sveiki būtume ir ilgai gyventume 5c.
kas yra, o kas bus! žvilgs ant szių dienų ir i atelę 5c.
krumplių Jonas, apysakėlė „ „ 5c.
keletas zodžių apie nežmoniskų maskolių darbus kražiuse ir apie sudyjimą kražiezių Vilniuje 5c.
keletas raszų apie kražių atstikimą 10c.
Tamosius besotis apyeaka 5c.
kalba dviejų žmonių kazimiero ir Antano apie katalkų bažnycios pamatą 5c.
Lietuvos kanklės (eilėmis rasz.) 10c.
Pamokalai apie sudą Dievo, pakutą, dangų ir nekaltą prasidėjimą Szv. Panos Marijos 10c.
Pamokalai ir Ganytojaus kalbos sodlecziams, kni-ga pirmoji, apima laiką nū pirmos nedėlios Adventų iki pelenų dienai! (pamokalai kožnam nedėlieniui) \$1,25c.
Trumpi pamokulimai ir rodos, pagat kurias turi eigtis kiekvienas žmogus 10c.
Lietuvos gaspadinė arba pamokinimas kaip su-vartoti Dievo dovanas, paraszė žmona. Antras izleidimas pagerintas 15c.
Final ir jų gyvenimas, viensėdis ir pirmutinė szalna 10c.
Pavargėlė ir kaip gyvena kynai, apysakos 10c.
Andersono pasakos (su abroz.) 15c.
Gydyklos nū baimės myrio „ „ 20c.
Misija ir žiedas „ „ 25c.
Naujausia sapnų knygėlė „ „ 30c.
Ženybos paikių Miko „ „ 5c.

Knygos poetiskos.

Senkaus Jurgis „ „ 15c.
Vitoliorauda, pulkus poematas isz senovės lietuvių gyvenimo, 2 knygos 1.25c.
Dūnelaczio pavasario linkmybės 10c.
Konradas Valenrodas „ „ 10c.
Tėvyniskos giesmės „ „ 5c.
Jūkautos dainos „ „ 5c.
Naujos dainos „ „ 10c.
Birutės dainos „ „ 10c.
Tėvynainių giesmės „ „ 40c.
Petro Armino raszai — eilės: 10c.
Pagirėnų gobtuvės — teatralliszka 10c.
Ponas ir Mužikai, Drama penklose permainose, paraszta Aleksandro Gužuczio, 15c.

Apysakos.

Palangos Juze, linksmt skaitymai „ „ 20c.
Kas telysė tai nemelas pulkus apysakėlės isz lietuvių gyvenimo 15c.
Historije apie gražą Mageloną, dukterį karaliau isz Neapolio ir apie Petrą kareivį 20c.
Pajudikime vyrat žemę, pulki apysaka paraszta pūtrijotieszkoje dvasėje pagal vengrieszką pono A. isz B. autoriaus knygutė, „Kas telysė tai ne melas 15c.
Pasaka apė Szaltabuzius (jūkinga) 5.
Mūžikėlis „ „ 15c.
Žiemos vakaro adynėlė, vokieszkom raidėm 20c.
Valkų knygėlė „ „ 15c.
Ant Nakvynės „ „ 5c.
Kaimynų pasaka 5c.
Kaukazo belaisvis 5c.
Kur meilė, ten ir Dievas 5c.
Kas kaltas 5c.
Negirdėtas daigtas 5c.
Pasakojimas apie valtą ir jo rasztinjką 5c.
Senis Makrickas 5c.
Vakarais Tilviko pirktelė 5c.
Gyvenimas Stepo Raudnosio ir kiti naudingi skaitymai. [ketvirta dalls „Szlaunėnieszko Senello“] 15c.

Moksliszki rankvedžiai ir

kitokios knygos

Kninga dėl iszsimokintimo visasvietinės kalbos 15
Aplie buvimą Diewo „ „ 5c.
Grieszninkas priverstas metavotis „ „ 15c.
Pamokalai apie trusą „ „ 5c.
Talmudas ir mūsų žydai „ „ 10c.
Szkalas su kalba „ „ 20c.
Priessauszris „ „ 20c.
Kaip igyti pinigų ir turčą „ „ 20c.
Girtybė 5c. ir 10c.
Aplie žemę ir kitus svietus, jų buvį ir pabaigą 75 c.

kaip labai svieta slogina maskolių valdzia 5c.
Aplie Dangų 5c.
Final ir jų gyvenimas, ir pirmutinė szalna 10c.
Lietuvos gaspadinė 10c.
Žodynas kun. M. Miazinio \$200.
Naujas elementorius [1895 m.] apdarytas su pulkais paveiklais 15c.
Trumpa peržvalga lietuvystės darbu Amerikoje 20c., dėl perkupczy po 10c.
Kalendoriai ant 1889, 1890 ir ant 1894 m. po 10c.

Zvairios dvasiskos knygos,

Pamokalai ant didziųjų metinių svencių ir di džiolos nedėlios, 50c.
Tiesos Zodžiai, 35c.
Fililotea arba kelias i maldingą gyvenimą 50c.
Pokills Szventųjų „ „ 15c.
Izsguldimas metinių szvencziu labai naudinga knygėlė 10c.
Mokslas Rymo katalku „ „ 40c.
Kas yra grieikas? „ „ 15c.
Nekaltybė „ „ 20c.
Vartai dangaus „ „ 15c.
Pekia, arba amžinas pragaras 75c.
Ariolka yra nūdal; su ilustracijomis 30c.
Gareas aplie bažnybes Diewo sudo 25c.
Raktas i dangų „ „ 15c.
Didžioji nedėlia „ „ 5c.
Kaip Sumeniją nuspakajiti „ „ 15c.
Vadovas i dangų „ „ 40c.
Prisigatavojimas ant smerczio „ „ 40c.
Draugija dėl duszių „ „ 5c.
Lietuviskos miszios „ „ 10c.
Kasdieninės Maldos „ „ 5c.

Notos dėl partapijono.

Varpelis [valcas] 30c. Dėdienė [polka] 30c
Sudiev [maznrka] 40c.

Paveikslai [abrozai].

Kražių skerdynė 50c. Paveikslas Gedimino 30c.
Paveikslas Vytauto 25c. Paveikslas Litanijos 25c
Visoki Abrozėliai su maldėmis po Scentus.

KNINGOS

EOCNOS SPAUSTUVĖS.

Lietuvos Istorija, nū seniausių gadynių iki Gedimino D. L. K., paraszta 1850 m. Simano Daukanto. Kninga pirma, gaunama už 1,50c.
Budas Senovės Lietuvių Kalėnų ir Zemalczių paraszta Simano Daukanto, gaunamas už 1,00.
Istorija Katalkų Bažnycios, „ „ 1,00.
Europos Istorija su žiamlapiais „ „ 50 ct
Lietuviskos DAINOS isz visur surinktos 200c.
Pasakojimas Antano Tretininko paraszė vysk. Zemalczių Motiejus Valancziuskas, 25 ct.
Ponas Bartkus, paraszė kun. A. Burba, 20 ct.
Dievallis, apysaka szios gadynės 1,00 ct.
Apleka Diewo „ „ „ „ \$1,00.
Aukso Verzis, labai pulki drama „ „ 20 ct.
Du pulkus apaszymaj apie nedorybę zydo ir piktą auginimą wajku \$1,00.
Eglė, žalczių karalienė ir izgriovimas Kauno pilies 1362 m., du pulkus dramatai paraszti Aleksandro Gužuczio, 25c.
Gyvenimas Genavaitės. Pamōkinanti ir labai sujudinanti apysaka isz senovės laikų 50 ct.
Historije gražios Katrukos ir jos visoki „ „ „ „ atstikimai 10c.
Historije isz laiko Francuzkos „ „ „ „ vailnos Afrikoj 30c
Iz po budelio kalavijo ir Kajimas, dvi pulkos apysakos, ant lietuvisko perdėjo V. Stag. 40c.
Istorija Septynių Mokintojų „ „ „ „ ir Lietuvio Sapnas 50c.
Jurgis Mioslowski „ „ „ „ 80c.
Juozapas Koniuszowski, arba kankinimas Unijotų po valdzia maskolius 50c.
Kabalas talpinantis savyje visokius užminimus ir ant jų reikalaujantį atsakymą 10c.
Konstitucija dėl darbinjkų „ „ „ „ 10c.
Namelis pustelniko „ „ „ „ 75c.
Nedorybes Rymo Ciesoriu, historije isz lajko „ „ „ „ ponawojimo Nerono 80 ct.
Pulkus apaszymaj tikru ataytikimu isz „ „ „ „ czesu wajnos 1863 metu 40 ct.
Prawadnikas angieskos kalbos neabdar. \$1,00 „ „ „ „ abdarytas \$1,25.
Pulkus apaszymas aplie Lietuvą „ „ \$1,00.
Rinalda Rinaldinas „ „ „ „ \$1,50 ct.
Senowes apaszymas aplie Duktery „ „ „ „ Filypo Karejwio 50 ct.
Sumyszimas arba bajme tury dydeles akis 15 ct.
Fykra tejsybe isz Suwaiku gubernijos 15 ct.
Szweles Diewo „ „ „ „ 65 ct.
Titkus Persų Karalius, „ „ „ „ 25 ct.
Užystanawik ant to geraj „ „ „ „ 50 ct.
Witasir Korynna historije isz lajko persektojim Bažnycios S. per Deoklecijana 95 ct.